
THE LIBRARY OF CONGRESS
1800

KUNSTNERLIV
I NORD OG SYD

JOHANNE VOGT LIE

KUNSTNERLIV
I NORD OG SYD

KRISTIANIA OG KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
1910

TRYKT I CENTRALTRYKKERIET, KRISTIANIA

Som man sitter i tryg Lunhet herhjemme i Norge, dette fredelige Land, hvor man sovner rolig ind uten at stænge med Jernslaa og uten at lytte til Røveres og Snigmorderes sagte Skridt, hvor man vækkes av det landlige Hanegal, maa man med et eget Vemod tænke paa alle de Anstrengelsens Aar derute i det fremmede.

Ja, jeg maa tænke paa alle de fantastiske Opholdssteder, vi søkte for at fange de nye Stemninger. . . .

Man maatte kjende den Kunst at indrette sig, hvor det nu var, — og saa altid parat til Opbrud.

Et fjortenaars Reiseliv, fyldt av Spænding, av Indtryk, av Sorger og Glæder.

Man leiet et Værelse — uhjemligt og uten Komfort — Saa gjaldt det hurtig at skape det Miliø, man likte . . Reiseplædet over en Sofa, det romerske Teppe over Bordet — nogen Fotografier og enkelte sjeldne Billeder, der kunde stemme Sindet — hænge op Termometer, Barometer og Kikkerten — kjøpe Lys og Petroleum og Silkepapir som Skjerm for den kjære Florentinerlampe, der fulgte os alle Aar, Spiritus til Maskinen — Sukker, Kaffe, Te, bestille Brød, Smør og Fløte opbragt hver Morgen, for 10 Øre Violer til Bordet, lægge et Sytøi frem — godsnakke med Vertinden, indtil hun forstod, at vi manglet et fast Bord til Skrive-

bord — naar man saa kjøbte for 10 Øre Blæk og et hvitt, stort Trækpapir, — og hadde utspekulert en tryg Plads til Kremoneseren — saa var vi jo hjemme.

Foreløbig ialfald, til Vertinden fik Nykker, eller en Nabo fandt paa at synge samme Melodi Døgnet rundt, eller andre Fortrædeligheter slog Humøret ned . . . Da gjaldt det at leve med pakkede Kufferter — færdig til Reis.

Ja, jeg ser mig selv som den altid parate Reisekamerat i Kaape, Hansker og Haandkuffert.

Og Minde efter Minde dukker frem i Sindet —.

INDHOLD

Italien.

Det var en Novemberaften, vi første Gang drog til Italien.

Jeg husker, Sneen drev gjennem Kristiania Gater, tæt Snefok, koldt og surt var det og mørkt som i en Sæk . . Navnet Italien sang for mine Øren, og samme Fryd, man følte som Barn ved Begrepet Himmel — blaa, solfyldt Herlighet — betok en.

Intet Vemod naar man første Gang reiser langt avsted — et aapent, tørstigt Sind, higende og mottageligt for alle Indtryk, eier ikke Vemod.

Siden ja — da den blaa, italienske Herlighet fordunkledes av iskolde Stengulve, Værelser uten Ovn eller Kamin og Vanskeligheter og Savn paa alle Kanter — ja, da blev man stundom melankolsk, naar man brøt op fra hjemlig, norsk Lunhet, Tryghet og Hygge. —

Vi tok tredje Klasse. Altid tredje Klasse

paa de lange Distanser . . man føler sig som i Felten . . Grunden — ene og alene Økonomi — men til sine Venner Snobberne sier man: for at studere Folkelivet — ti hvad oplever man vel blandt de velbarberte, soignerte anden Klasses Passagerer, der sitter og vaaker over sig selv, sine Hansker og sin Egoisme . . Men til likesindede Artister sier man: — Ingen kjender Reiselivets Besværligheter uten tredje Klasses Passagerer . . De haarde Bænke, det blandede Publikum — al Mangel paa de beskedneste Fordringer til Komfort . .

Og allikevel — det er sandt, man har set saa meget av egte Folkegemyt hos de Reisende paa de haarde tredje Klasses Bænke . . Gjennem østerrigsk Tyrol har Bønderne sunget og jodlet baade rørende og fint — og italiensk Hjertevarme møtte en saa mangen Gang, ja, man kunde bli beskjæmmet ved al den Godhjertethet . . Altid «favorire» — vil De smake — en Italiener kan ikke egoistisk sitte og indta sit Maaltid alene eller drikke Vin, naar andre ingen Vin har. De kan det ikke.

Naa, alle de Erfaringer hadde man saa gladelig renoncert paa og lænet sig velbehagelig imot de bløte Hynder i anden Klasse.

Men til Reisen.

Vi blev paa Grund av Snehindringer sittende fast i Innsbrück syv Timer. Vi trøstet os med den østerrigske Kaffe, den eneste Kaffe i Verden — og vi vandret omkring i de aapne, isende Kirker . . Toget kom ved Midnat.

Ala, første italienske Station . . Toldvisitation og bytte Tog. Paa Kupéen stod der: «Ala nach Italien.» Endnu kan jeg kjende den varme Bølge av Forventning der strømmet gjennem Aarerne, da jeg gjentok Ordene: Ala nach Italien.

Og avsted bar det gjennem Brenners Storhet og ned i Vidunderlandet.

Men ak — Sneen føk over de lombardiske Sletter, og en vældig Væbner av en Soldat, der steg ind, knuste Kupéens Rute med sin Krumsabel . . Det afficerte ham ikke det ringeste. Han begravet sig i sin Kappe og sovnet ind. Mens vi vaaket, frøs bitterlig og vaaket.

Italien viste Vrangsiden til. Snevinden rev og rusket i Fikentrærne, som jeg saa ofte siden saa vugge sig i Solglød, og den hvirvlet det gule Vinløv i Veiret . . Cypresserne stod saa triste i Rad og Række som et sørgende Likfølge.

Men allerede i Modena brøt Solen gjennem, saa man blev ganske het og glad — og der smakte jeg for første Gang den italienske Landvin . . En Fiaschetto — den smakte av Jord og Glæde, liflig var den . . et Brød og en Skive Bistecca forhøiet Stemningen.

Vi var alene i Kupéen, da en tyk Munk steg ind. Han var let sminket, og Fantasien lavet ham straks om til en farlig, forklædt Bandit. Hvilket Mordvaaben trak han nu frem —

Under sin værdige Kappe hadde han — en hel Fiasco Vin, to og en halv Liter . . Hvor han nød den! — derpaa fortærte han en hel Citron med Hud og Haar. Det kjendtes surt langt op i Haarrøtterne . . Vinen gjorde Manden sentimental, og han nikket til mig —

* * *

Første Aften i Florents. Den eneste By, der virkelig var som det blaaskimrende Drømmebillede, man hadde opgjort sig paa Forhaand.

Vi gik gjennem trange Stræder og Gyder og over Pladse, fyldt med Kunstverker — Maanen sken, som det sig hør og bør i Renæssansens By og spilte i Ruterne paa de

tunge Stenpaladser — Strozzis, Riccardis Paladser.

Vi stanset op. Stenbænke langs Fasadens Væg. Man syntes ane Vakten fra fordums Dage i sin Kappe, halvsovende længst inde i Hjørnet. Svære Porte med forsvarlige Laase og Adelsskjoldet over Portalen.

Drama i Luften . . tænke sig det tunge, triste Drøn, naar den Port sloges igjen efter hende. Og hans melankolske Gang derindenfor i de tomme Sale . . Forlatt av Signora, han elsket.

Ja, vi kom denne Aften ind i den vidunderligste Stemning. Der hvilte en næsten religiøs Høitid over denne merkelige By med de mange Taarne.

Vi drev langs Arnofloden, den seg saa stille gjennem Brobuerne, og som Florents' vældige Kirkeklokker slog sine Slag, var det, som lød der Ekko høit oppe fra Skyerne, saa det dirret i Luften.

Florents — intetsteds, tror jeg, kaster Maanen hvitere Lys, og intetsteds ryster man lettere av sig sit tørre Fornufthylster.

Vi stanset op paa Hjørnet av en mørk Sidegate . . Støi og høie Rop . . To Slagskjæmper skjelnes, vilde Gebærder og Fagter

og flagrende Kapper . . Vi ventet at se det blinke i Dolken . . aandeløst lyttet vi — Katastrofen maatte indtræffe i næste Øieblik — nu — nu —

Da pludselig flyter det hele over i en klingende Latter, og Arm i Arm slentrer de to avsted langs Floden, fulde av Begeistring, av Vin, av Humør, indtil de atter længer henne opfører samme dramatiske Optrin, et Optrin, ingen forundres over i Italien uten den Fremmede.

Vi saa ogsaa et underligt Følge . . Det var Misericordias Baare, der i raskt Tempo blev ført avsted av formummede Skikkelser. Ti Skygger om Baaren i Kapper med Hætte over Hodet og over Ansigtet . . To Huller til Øine gren uhyggelig imot en.

Et — paa en Maate hemmeligt — godgjørende Selskap, der avhenter syke og døende til sit Hospital. Man sier, det er ofte Folk av det høieste Aristokrati, der vil utøve gode Gjerninger uten at bli set, sone sine Synder.

— — Vi hadde gjennem Venner paa Forhaand faat leiet et Privatværelse i Via dei neri, like nedenfor Palazzo vecchio.

De var svære og tunge de tre Nøkler, Vertinden hadde bevæbnet os med, da vi

besørget Bagagen. En Voksstabel og Cerini kjøpte vi nu paa et Hjørne, og det var bra, for Trapperne var steile og mange.

Jeg var dødstræt efter Reisen og alle de nye Indtryk. — Nu gjælder det at sove, ytret jeg.

— Det gjælder at benytte de faa Livets Øieblikke, hørte jeg som Svar fra min Mand.

Og jeg ser ham endnu energisk ta den norske Vinterfrak paa og Galoger paa Benene — han kjendte Stengulvenes Isnen fra Barndomsaarene . . Og med Reisesnadden i Munden skrev han nu Enakteren «Sebastiano» paa krøllede Brevark.

Jeg lettet stundom paa det ene Øiet, saa paa det andet, sov nogen Timer og vaaknet atter . . der sat han endnu ved Marmorbordet — jeg hørte Pennen skrape haardt mot Papiret . . Huh — saa koldt paa Stengulvet. Og jeg sovnet heldigvis fast ind og drømte om Maaneskinsbyen.

Jeg blev siden vækket av en forunderlig Støi . . Det var, som man trak op et gammelt Slagur i Værelset ved Siden, — trak og trak i det uendelige . . Det var Vertinden, som paa gammeldags Vis heiset Vand like op i sit Camera fra en Aapning i Væggen, der førte ned til Husets Brønd.

Det Billede om Brønden med sin Raaddenskap, der underminerte Huset som Symbol paa Intrigen, der forgiftet Egteskapet, blev senere knyttet ind i det lille Stykkes Handling.

Klokken var syv, da sidste Replik blev skrevet . . Da hadde Paladsets Jernport drønet, idet den blev slaat igjen efter Signora.

Det var sandelig paatide, for nu saa min Mand blekere ut end det Gespenst, han hadde skrevet om.

Men saa drønet Klokkerne fra Domen, og Utrobere sang i vilden Sky ut sine Varer, og Vogne skranglet gjennem den trange Gyde. .

Jeg klædte mig hurtig paa — og oppe i Ristoranten paa piazza Signoria fik vi Kaffe og maritozzi — smaa Julekaker.

Vi blev i Firenze i elleve Dage, drog saa til Rom.

Men hvorfor sitter jeg her og smiler ironisk, mens jeg skriver disse Linjer . . Troen, hvor blev Troen av? Troen paa, at den gode Kunst baner sin Vei, hurtig og sikkert.

— Jo—o— Det var Karnevalstiden i Rom . . Vi bodde i et Taarnværelse oppe i via Rasella. Jeg renskrev «Sebastiano» og «Den sælsomme

Gjest». Da blev det min Tur at fryse. Jeg sat i Skindkaapen med blaavalne Hænder og skrev om og om igjen. Manuskriptet skulde være elegant, ingen Rettelser. Jo, jeg var nitid . . Og derfor sitter jeg her og smiler ironisk. Jeg husker, jeg tilsidst, efterat jeg helt var færdig, besluttet mig til at faa fat paa Pergamentpapir — av det gule, tykke med revne Kanter. Pungen bød os hurtig Hjemreise, men jeg sa: paa tre Dage og tre Nætter skal de to Arbeider staa finskrevet paa Pergament.

Og det holdt jeg. Vi sat oppe i tre Nætter, gik Smaature ned paa Corsoen, hvor der var Karnevalsliv og op igjen til Pergamentet.

Jeg tror, det maa ha været den egte Difterit, jeg dengang hadde. Ti Halsen hovnet op med hvite Pletter, og det suste og bruste for Ørene, og Feberen tok til.

Men tænke sig Resultatet da! . . . To italienske Stemninger nedskrevet paa antikt Papir, det vilde jo vække en viss Respekt hos Forlæggeren. . . . Nei, jeg kunde og vilde ikke overbevises om det motsatte. . . . Al min Mands bitre Livserfaring lukket jeg Ørene til for — hans lune Skepsis egget og egget.

Tænke sig den gammeldagse Sebastiano med sin store, ene erotiske Følelse — den vilde jo beta Gjennemlæseren straks. Jeg følte mig som altid begeistret.

— De vil ikke betas, svarte min Mand, idet han naturligvis veltet Blækhuset.

Og nu kom en Citronscene, — den krystedes og sprøitedes ut over Blækflekken.

Vi pakket Pergamentet omhyggelig ned i Kufferten.

— Jeg vil si dig, sa Egtefællen, det er saare dyrt at digte . . vi bør derfor sætte et stort Femfrankstykke ind i Monte Carlo paa Opturen.

Saa hændte det, at vi kom forsinket til Genua Klokken 3 Nat — og skulde videre med 1/27 Toget. Altsaa hvile paa en Bænk under Columbusmonumentet. Ikke saa særlig heldig for Difteritpatienter, da Bænken viste sig at være av Jern, — men Middelhavsbrisen tok al Sygdom væk.

Vi var begge sovnet og vaaknet Klokken 5.

Vi rystet Kulden av os og gik raskt avsted i Graalysningen. — De seneste Karnevalsgjester holdt endnu Dampen oppe . . . Narren og Dominoen opfører vilde Danse paa Torvet, hvor Boderne slaaes op, mens Grønt-

saker og Frugt læsses av Kjærrerne, der tidlig er kommet ind fra Landet. . .

Vi hadde endnu Tid til at bese Kirken. Der var stille Messe . . . Som Skygger saa man de knælende, Tjenestefolk, Kusker, Torvkjærringer, Arbeidere paa Vei til Verksteder og Fabrikker, til Dagens Slit, — alle bøier de Knæ og forretter sin Morgenbøn . . Og indimellem disse knæler Maskeradens Gjester foran Madonnabilledet, Clowner i rødt og gult med spidse Huer, besat med smaa Bjelder, blaaklædte Riddere med Sverd i Beltet og hvite Pierrot'er . . . Deres prangende Dragter virker grelt i Kirkens høitidelige Stemning under det mægtige Tempelhvælv . . . Og allikevel — jeg er viss paa, at ingen Italiener fandt dette formastelig . . . I den katolske Kirke hersker der stor Frihet i den ydre Form; man gaar ind og ut og ut og ind, den ene lar sig ikke forstyrre av den anden. Kirken er alles Eiendom, der er alle like.

* * *

Monte Carlo — denne festlige Plet paa vor Jord er beskrevet av snart sagt alle de Penne, der har flytt. Altsaa flere Ord — overflødigt.

Vort Ministerpas gav med Lethet Adgang — —

Og man kom ind i en helt ny Verden, en Verden, hvor Guldet trækker Menneskesindene ind i Rulettens vanvittige Dreininger . . . Rundt, rundt, rundt med rødt eller sort hængende over ens stakkars Hode — Gevinst eller Tap og ofte — Liv eller Død.

I de store, elegante Sale bølget nu i Karnevalstiden et festklædt Publikum. Dæmpet Tale og fordækte Miner.

Vi stillet os ved Bordet og studerte Spillet.

Jeg maatte uvilkaarlig følge de griske Blikke fra to smaa hvitbehanskede Damer, der sat som spikret og satte en Sum hver Gang ind. De velordnede Guldhauger foran dem vogtet de med Cerberusblikke.

Der stod en ung Amerikaner og spilte kun med Tusenfrankere i Guld. Han lagde Pengestykket om og om igjen paa Tallet 22 . . . tapte Guldskillingen, satte ind paany, tapte igjen. Han fikserte Tallet 22, som hypnotiserte han det Punkt paa Spillebordets grønne Teppe.

Og tilsidst — jo, saa sandelig — vingt deux! — blev der ropt fra Croupieren.

Han sopte 35 000 Francs ind med en Mine saa kold som Croupierens Blik . . .

— Ça manque cinq Francs — sa han. — Cinq Francs? — Og man kastet et Femfrancsstykke til ham . . . Hvem hadde Tid til Ophævelser — Og fem Francs paa 35 000. Uhørt.

Amerikaneren gik til næste Bord.

Vi satte 10 Francs ind. Paa det andet Dusin — 12—24.

Og vi vandt. Vandt igjen. Vandt det røde Guld. Det svimlet for mig, — gyldne Fremtidsdrømme.

— Se saa, nu tar vi Gevinsten i Lommebogen og gaar. La bataille est gagnée, allons souper.

— Du mener det ikke? — Skal vi ikke nu friste Lykken. Guldhaugen ligger jo foran os. Sæt femti Francs ind — hundrede.

— Aldrig i Verden. De Penge kommer os til Nytte . . . Nu vil et Glas Rødvin smake.

Jeg befandt mig altsaa ikke sammen med hin Spillegale, der endte sine Dage i Spillehaven mellem Rosenbedene. Det var tydeligt. Her var intet Skud i Vente. —

— — — Altsaa videre over Paris til Kjøbenhavn, hvor det hellige Pergament skulde

indleveres til Forlægger — begeistre ham og Konsulenten.

Veien var lang fra Roma — og Martssneen i Kjøbenhavns Gater og den barske Snoen stemte saa forunderlig daarlig sammen med de Sydens Fantasier, Manuskriptet bar i sig.

— Den Bog gaar vi til en Bogtrykker med, sa min Mand ... Bedre Anvendelse for Monte Carlos Gulddynger vet jeg ikke.

— Til en Bogtrykker! ... Gjennem mit Hode løp alle Besværligheterne — Kulden fra de italienske Gulve, Difteriten, jeg hadde utstaat, Avbrytelse av et Romerophold, den dyre Reise, men først og sidst det herlige Pergamentpapir, due soldi for Arket.

Ærgrelsen steg op i mig.

Skulde alt det være forgjæves, overflødig al min pertentlige Avskrivning — halvt ihjelfrossen paa via Rasellas Stengulv.

Ja, Monte Carlos blanke Guldskillinger og flere end dem — 625 Kroner gik i en forbauset Bogtrykkers Kasse. ... Og jeg svelget Graaten og tidde.

Stephan Sinding, der altid begeistres, naar man gaar utenom de opstukne Veie, hugget en vakker Vignet — «Tragedier om Kjærlighet» blev Bogens Titel.

«Sebastiano di Riccardi» opførtes paa Nationalteatret i Christiania nogen Aar efter og gjorde Sukces. . . .

Det blev ialfald telegrafert til os, som den Aften atter befandt os i Rom — da var Aarene gaat, og mange Bøker avskrevet i Mellemtiden. Men ingen paa det vakre Pergamentpapir.

Floshatten.

Flere Aar senere. — Hvordan kom vi nu atter til Italien? —

Jo, Saken var den, at vi midt paa Vinteren drog fra Kristiania til Paris. Vi hadde dennegang indrettet os solidere og mer grundmuret hjemme i Norge end vi pleiet, rigtig forberedt os paa et længere, roligt Ophold. Det vil si ialfald en to tre Maaneder.

Og jeg var begyndt at kjøpe ind i større Kvanta, rigtig en gros, for Eks. et Kilo Sukker og Kaffe istedenfor et Pund — noget, jeg ellers ikke indlot mig paa i vor flakkende Tilværelse.

Og saa blev det til Reise allikevel.

Jeg tror egentlig ved nærmere Eftertanke Grunden var den, at der kom en Regning paa Døren en Eftermiddag, da Husherren befandtes alene hjemme.

Ikke holde Regninger gaaende var den eneste Betingelse, der blev sat før Bryl-

lupet, en Betingelse, jeg nølende gik ind paa. Regninger maatte skyes som den svarte Pest, og paatrængende Regningsbud, Folk, der hadde et Grep i ens Strupe, skulde ikke taales.

Aar var virkelig gaat uten disse ubehagelige Bud paa Døren. —

Da —

ringte det nok pludselig, og en Regning præsentertes baade lang og indholdsrik.

Denne Nota lød paa Fruens Navn. Og det var Cigaretter og Punch, og det var Kjeks og Benediktiner, Bonbons og syltede Frugter samt Mokakaffe. En gammel gjemt og bortglemt Regning fra længe før den Tid, da Egteskapet med samt dets Kontrakt indgikkes.

Denne stemningsfulde Regning — ja, ser man ikke den lille, morsomme Aftenfest i Haven — en lys Vaarkveld og unge Mennesker i høit Humør — blev sendt med et stemningsløst Bud, der øieblikkelig vilde ha Valuta — straks paa Timen —

Hvilket han fik.

Denne stupide Mand, nidkjær i sin ubehagelige Dont, gav Støtet til en Pariserreise.

Av den Slags paatrængende Bødler kunde der jo gives hundrede, man hadde ialfald

ingen Garanti for det motsatte — altsaa en tapt Arbeidsfred. — Man skulde kanske tilbringe sin Dag med at aapne for den Slags Parasiter. — Nei mange Tak. Pakke Kufferten — først og fremst Ro til Bogen.

* * *

— — I Paris blev Floshatten kjøpt . . . Dengang ialfald følte nok en Herre sig mindst bemerket der i høi Silkehat. Rue Richelieu, tretten Francs og femti.

Men saa hændte det noget senere, at Reisen gik til Florents, og da opstod en av de faa alvorligere Konflikter i vort Reiselivs Annaler.

— Italien og Floshat — det passer ikke. Den lar vi hænge igjen, hørte jeg.

Vanviddet kan stundom fæste Rot i en Kvindehjerne. Mon vi har flere eller færre Sømmer paa Kraniet end Manden — en Forskjel maa der være.

Jeg blev ganske hidsig: — Aldrig i Verden lar vi den bli igjen. Det skulde bare mangle . . Da jeg straks følte Motstand, tok jeg Saken kraftig op . . kjendte den Kvindekunst ikke at la den anden komme tilorde: Den nydelige Pariserhat med de hypermoderne

Bremmer, rue Richelieu 13 Francs og femti, nei, vet du hvad, meget gaar jeg ind paa, — aldrig dette. Jeg skal paata mig at føre den hel til Italien, — selv om vi ikke faar Tid at kjøpe Æske . . Det vil more mig, — Herregud, la mig faa ha denne lille Fornøielse . . Saa nu er det bestemt, saa snakker vi ikke mere om det . . Nu er vi snart færdige. Jeg gaar efter en stekt Høne til Nistekurven, Smør, Brød, Skinke og Vin . . Jeg har forresten aldrig set nogen Mand klæ Silkehat saa godt som du —

Det er allikevel merkværdigt, at man kan besættes av fikse Ideer, naar man ellers gjør et ganske normalt Indtryk . . Man kan temmelig koldhjertet, eller ialfald merkelig lunken i Følelsen, forlate Forældre og Søskende, Venner og Bekjendte — adjø og levvel, men en slik høi, glinsende Floshat kunde hænge ved Hjerteroten . .

Al Motsigelse holdt inde, — jeg følte den allikevel i Luften.

Haandbagagen svulmet op efterhaanden . . Floshatten laa vel indpakket i en stor, dansk «Politik» og avventet Reiseøieblikket.

— Alvorlig talt, hvad skal jeg med det dumme Skorstensrør av en Hat. Jeg gaar

da ikke med i Liktog dernede i Florents. — En Hovedrysten paafulgte og en Mumlen om et stille Kvindevanvid. — Ja — nei — Damer —

I Kupéen var der fuldt Hus — og ingen Knag. Jeg blev nødt til at holde den paa Fanget . . Det viste sig ubekvemt. Altsaa anbragte jeg den forsigtig deroppe paa Haandkufferten.

Toget pep — mot Syd, deklamerte jeg.

— Deiss — Hatten i Hodet paa en høflig Franskmand, for hvem det kun var en «Fornøielse».

— Jeg tænker, du er enig i, at vi hiver den ut av Vinduet, hvad —

Mit bønlige Blik maa ha været inderligt, for nu hjalp han mig virkelig med at anbringe den forsigtig paa mit Fang.

I Modane skulde der fortoldes og byttes Tog og indtas Maaltid . . Jeg glemte Hansker, Slør og andre Bagateller . . Floshatten glemte jeg ikke . . Men ak, den maatte fremvises til Visitation . . En Silkehat, monsieur. Ingen trodde mig . . Man iagttok os med mistænksomme Blikke . . Naa, saa blev den beføIt og gik fri . . Midt i Virvaret husker jeg, vi møtte en italiensk Advokat, som vi kjendte fra Rom — han vilde hjertelig trykke

min Haand. Jeg verget mig for enhver Elskværdighet . . Det Venskap lot jeg gaa i Vasken for Kakelovnsrørets Skyld.

Saa avsted til Turin. Hvor jeg erindrer den Kulde i Kupéen over Mont Cenis! — Bitende, og Sneen føk ind gjennem et glisent Vindu.

Nei ikke et Barn — jo det maatte være et Barn, ellers ingen kunde jeg passet med ømmere Omhu —

— Jeg vil si dig, man gaar ikke paa Lung' Arnoen med Silkehat . . Man blir til Latter. Elskværdigt av dig, men høist overflødigt.

— Den generer mig jo ikke. Ikke det ringeste generer den mig . . Tvertimod —

— Naa ja —

— — — Florents sen Nat. Jeg tror Toget kom ind Klokken ett . . Svare Sjau og Spektakel . . Og plask Regn . . Galogerne satte jeg igjen. Det talte jeg ikke om. Jeg bar min kjære Silkehat foran mig i Nattens Mulm som en anden Kransekake . .

Vi tok ind i et gammelt, underligt Hotel nær Santa Maria Novellakirken — et anbefalet Sted . . Men sent paa Nat som det var, virket de lange, mørke Korridorer noget mystiske og mordbekvemme — og noksaa trange for mig og min Hat — men jeg balanserte godt.

En Tjener gik foran med en Vokskjerte — det inderste Værelse naturligvis, helt i Fonden, rigtig klemt inde i en Cul de sac, hvorfra hvert Allarmskrik vilde være et Rop i Ørkenen.

Se saa, jeg snublet paa Tersklen, jeg og min glinsende Pariserhat — men nei, jeg fanget den i Flugten og satte den med en viss Stolthet paa Marmorbordet.

Værelset var av de uhyre, en av disse italienske Sale, hvor man tænker sig saa mangt er foregaat.

— Her var det sandelig uhyggeligt nok — min Mand besigtiget Væggene med de hemmelige Døre og Gulvets Faldgruber.

— Et godt Hotel, anbefalt av de bedste.

— Jotak, man vet intet i vore Dage.

— Vi faar laase Døren godt igjen.

— Ingen Nøkkel, saa egte italiensk. Ingen anden Raad end at sætte Bordet foran og stable Stoler oppe paa det . . Naar vi hører disse ramle, er Kjeltringerne over os.

— Altsaa Bordet . . Huff! — den evige Floshatten, aa, faa den væk da — langt vigtigere Affærer. Her gjælder det intet mindre end Livet. Men for Damer tror jeg intet

staar som Alvor . . Den Fillehatten, som jeg aldrig sætter paa mit Hode, aldrig.

— Jeg synes heller, du skulde rose mig for at ha bragt den frem hel og uskadt gjennem alle Farer . .

Forsigtig og næsten høitidelig pakket jeg Skatten ut av min Oldemors Wienersjal, der hadde beskyttet den det sidste Døgn.

Bule paa Bule! — Støt og Hak, Slag og Hugg.

Jeg stod taus, skuffet, likesom saaret og snytt —

— Nei, — nu er jeg saa kjed av den Flossen, naa skal det være Schlutt! —

Han tok Hatten og satte den under sin Hæl og trampet den flat med sit opsparte Had . .

— Føles det ikke som en Befrielse da . . se dig gaa og slæpe paa det Dyr fra Land til Land over Alper og ind i Renæssansebyer . . Du maa erkjende — og nu lo han en frisk Latter, som gjenlød i det svære, halvtomme Rum, — at dette var en liten Skrue som var løsnet — heroppe du vet —

Med al Kraft fik han endelig trukket ut en Skuffe i den ældgamle Chiffonière, og derned hev han Hatten, Silkehatten fra rue Richelieu 13 Francs og femti.

Og jeg saa derpaa. Det skar mig i Hjertet. Der kan den ligge til evindelige Tider — og med et energisk Støt blev Skuffen skjøvet igjen.

Uvilkaarlig prøvet jeg at aapne den — bare likesom for at kike paa Skatten for sidste Gang, men Skuffen var som muret fast. En sterkere Vilje hadde smeldt den igjen.

Historien er tragisk, ikke komisk. Og endda kan jeg med Vemod sende min kjære Floshat en blid Tanke.

Den vrede Otello.

Underlige, gamle Seder og Skikke er vedlikeholdt i Florents . . Den By har paa en Vis faat være i Fred for Modernisering. Eller kanske Byen er saa utpræget personlig, at det moderne Liv ikke merkes, ikke virker saa paatrængende ialfald.

Hvor passer ikke Automobilgalskapen ogsaa ilde til en Fortids imponerende Bygning som Palazzo Vecchio, — og hvor fredelig og naturlig lyder ikke Æslets Skryt utenfor den gamle Dom.

Ja, er du trist i Hu og synes, hele Verden er blit et Jag, et Kapridt, føler du dig ensom og fortvilet over Materialismens daglige Triumfer, saa søk til Florents . . Og du vil glemme alt Pengesnak og al Hverdagslighet i denne By, hvor endnu Trubaduren vandrer gatelangs og synger til sin Guitar synger smegtende Sange.

Du kaster fler og fler Kobberslanter ned i hans Hat, og han synger sine Kjærlighetsarier for dig om og om igjen med stor Patos.

Sværm for ham. Men gi ham ikke din Tro og dit Hjerte . . Svigfulde Trubadur — vi var blit begeistret — vi var fire nordiske Møer, som Gatesangeren ildnet — og vi sprang ned til ham og bad ham næste Aften bringe os Noterne til den smegtende Vise . . Vi gav ham fem Lire til Veksling — fandt denne Tillid værdig hans ridderlige Væsen . .

Og næste Aften ventet vi ham . . Ak, svigfulde Trubadur! For fem usle Lire skuffet du fire troende, norske Sind. Han møtte ikke.

Nei, søk til Florents, vil du komme i Stemning . . Rom for Eks. er Snobberiet helt i vold — viet til Modernisering, Omkalfatring. De gamle, forvitrede Bygninger rives pietetsløst ned — og de morsomme, naive Loggiaer, hvor Hønsene og Duerne holdt til, gaar op i en Røksky av flere Hundredeaars Støv . . Disse Loggiaer, som vi reisende søkte — vi leiet gjerne det tarveligste, enkleste Værelse, naar der bare var en Loggia, hvor man kunde drømme og hænge over Gelænderet . . Det var jo en ren Fest at følge Gatelivet der

dypt nede, kaste Soldi til Lirekassedragerne og fange Sol midt paa Vinteren — —

Jo tak, al den kjære Sentimentalitet forsvinder og gir Plads for tyske, solide Huse med den stemningsløse Renlighet . . Og de gamle Vertinder, som sat der i Tryghet og intet andet hadde at gjøre end leie sine Camere og Salotti ut til os Fantaster, de maa binde sine Klæder om sig og ta Hønsene sine og Kattene og Fugleburene og Skilpadderne sine, de overstøvete Madonnabilleder og osende Talglys og alt Skramlet sit og søke ut i Forstæderne . .

Plads for Komfort og Renlighet, tyske, ferme Pensionatsfruer, der skal vite at tørre Støv og indrette, Fruer, der hverken holder Lampen brændende foran Madonnas Billede eller holder Katter eller ynder nordiske Artister, der moret sig over gammelt, romersk Smuds og fantaserte i Maaneskin paa en Loggia, der aldrig blev skuret med Sæpe og Lut . .

Centralopvarmning og Elevatorer —

Det er anden Dans end Scaldinoen, fyldt med giftig Kulrøk — man skjønte ikke, hvorfor man pludselig fik Hodesmerter og derefter svimte av . . Man drak da kun den romerske Landvin Aftenen før . . Hvad kunde

det bety — aha — Scaldinoen — saa kjøpte man sig en ubrukelig Ovn, og en Murer kom og hugget et svært Hul i Muren ut til Gaten til Ovnsrøret . . Men Hullet viste sig at være en kold Historie, og man endte ofte i Gigt og Lungebetændelse paa Hospitalet.

Ja, der ryddes op i Rom, og Kneiperne forsvinder, alle disse primitive Folkekneiper, som vi Nordboer døpte. Og det var «Marsalakneipen» og det var «den blodige» og «den grønne» og først og sidst «Guldkneipen» i via della Croce, hvor mangen en har sittet og utviklet sig til en førsterangs Vinskjønner.

Men i Florents staar Tiden endnu nogenlunde stille.

De religiøse Skikke avskaffes ikke. Byen ligger høit og er omgit av Fjeld, og Fjeldfolk holder sterkere paa al Tradition end Flatlandsbeboeren.

Jeg husker, vi blev vækket den aarle Morgen ved en ildevarslende Klokkes gjennemtrængende Lyd. Jeg sprang til Vinduet . . Et underligt Tog passerer. Hvitklædte Prester, der bærer en ilskgul Baldakin over en Abbeds Hode — en Døende skal bringes Kalken, den sidste Olje . . Foran fire forpjuskede Kordrenge med tændte Lys, der stadig gaar

ut og tændes atter, efter dem en Kirkens Tjener, der svinger den tunge Klokke som til Henrettelse — alt i Graalysningen, mens Regnen strømmer.

Nu stanser Toget ved Hjørnet, de mumlende Bønner holder inde, Klokken holder inde . . Man vet, deroppe i Huset slukner nu et Liv, gaar over i den mørke Gaade . .

Allerede samme Aften føres han væk . . Men nu bæres ikke Lys, men flammende, dryppende Fakler . . Bønnerne høres paa lang Avstand . . I Mørket virker et slikt Liktog uhyggelig, og den ekspedite Maate, den Il og den Hurtigmarsj, man efter gammel Skik benytter sig av, naar et stakkels Menneske skal bringes til sit sidste Hvilested, skræmmer og gjør en ræd for at ende sine Dage her.

Men ogsaa de borgerlige Skikke er forældet.

Eller skulde man tro, at følgende, dramatiske Optrin kunde finde Sted i vore Fremskridts Dage, da Kvinden har Stemmeret og virkelig litt efter litt begynder saa smaat at bli behandlet av Manden som likestillet og likeberettiget . . Rigtignok føler man jo tydelig, at det er Ædelmodigheten og Humani-

teten hos det sterke Kjøn, der sammen med Civilisationen gir Kvinden paa Stigens lavere Trin en hjælpende Haand, saa hun kan svinge sig op paa Nivaaet, hvor altsaa Lyksaligheten bor!

Rop og Spektakel dernede i Gaten, hvad er hændt? — Ja, hvad er hændt? Brand, Tyveri eller Mord . . En ophidset Folkehop, der alle pekte op mot Nabohusets øverste Etage.

Som fra Barbariets Dage: — Hvis en Egtemand overrasker sin Hustru i Stevnemøte med Elskeren — notabene i Hjemmet, da har han Ret til at kalde Politiet tilhjælp. Og den svigfulde Kvinde føres til Stationen gjennem Gaterne, mens Folkehopen indignert kaster Haansord . . Ikke til at tro, men jeg har selv oplevet at se det to Gange.

Og i dette Tilfælde, ak og ve — den bedragne Forretningsmand er høist ubekvemt og fortidlig ankommet fra Reise og finder Døren laast og Parret indenfor.

Han anmelder som en vred Otello straks sin egen Hustru, og der kommer de uniformerte Bødler, der skal føre den Troløse avsted, fulgt av alle dydiges og braves Forbandelser.

Hopen hyler av Moro, av Spænding og Sensationslyst.

Fnysende forsvinder Egtemanden med Politistyrken op ad Trapperne for at kneble hende — ikke ham, Elskeren, nei, Kvinden er det, som skal haanes, vanæres.

Spændingen er stor, alle strækker Hals for at se den Skyldige. Gategutterne hopper i Veiret, og gamle, bitre Kvindfolk biter Tænderne sammen i Hevnlyst over forspildte Glæder — ogsaa jeg lænte mig ut av Vinduet for bedre at faa se.

Men Gendarmerne ryster paa sine dydige Hoder. Donnaen er ikke at finde. Gjennem Vinduet har hun paa Kjærlighetens Vinger flygtet med den grumme Elsker, vovet sig langs Takmønningen og reddet sig ned paa de indre Balkoner.

Den vrede Otello støter Hornene mot Muren, gestikulerer med Stil og slænger Kappen over Skuldrene.

Gatens Romantik.

Og Hopen opløser sig i Skuffelse.

For den Fremmede ialfald gjør den italienske Folkets Kvinde et litt laset Indtryk. Hun pynter sig, sminker sig, Kjolens Kant er der meget at si paa, og de høie Hæle gjerne skjæve. Men mot sine Barn er de italienske Kvinder storartet i alle Dele og mot sine Katter og Papegøier.

Egteskapet er som overalt i Syden en noget brutal Institution. I Avisernes Egteskapstilbud fordres der — ved Siden av Formue — at hun er sterk, sund og «robusta». Der sies, at Italienerne i Arbeidsklassen prygler sine Koner.

Dovne og indolente er Sydens Kvinder, gaar ikke meget paa Gaten, arbeider litet, hænger den halve Dag ut av Vinduet, glor og glor, firer sin Kurv ned til Gatesælgerne og fisker op Dagens Behov . . Det er ofte et trist Syn, hvorledes deres Livs Dage slæpes hen i Ensformighet og Glædesloshet.

Men saa har de jo Solen! —

Livet i via dei malcontenti.

I.

Vi bodde i via dei malcontenti, de Misfornøiedes Gate, og jeg tror, vi dengang var Verdens mest fornøiede Mennesker.

Hvor kan man være andet i Florents. Sindet stemmes fra første Stund av al den Kunst, al den Tradition og det Liv, der føres i denne Solby.

Desuten — man levet jo helt som Idealist, hadde forsvoret at renoncere paa al den Komfort og alt det materialistiske Velvære, man fra Barn hadde set om sig . . Reise og se Verden, dyrke Kunst og fange Stemninger, — leve intenst i den ene Interesse: at kunne levere noget værdifuldt. Det var en stille Overenskomst. Et seigt Humør, der ikke sloges ned av store Skuffelser, maatte til, skulde en Bog skapes, en Bog, vi jo paa Forhaand visste, ingen Floder av Guld ind-

bragte, men kanske skar sig ind i de Enkeltes Sind.

Hvilken Luksustilværelse, hørte jeg om mig: Sommeren i Norge, Vinteren i Paris og saa de stadige Vaarture til Italien. Ja, de Kunstnerne, de skummer da Fløten —

Ja, vi skummet Fløten. Det vil si, vi eiet dette uovervindelige Mod og den Evne at være beskedne, yderst beskedne.

Værelset hos gamle Menica til 18 Lire Maaneden var ikke stort av Omfang, — nei det var det ikke, det skal Vorherre vite. Og rikt montert heller ikke, men Madonna paa alle fire Vægge.

Ja, jeg sa fire Vægge, man mener kanske, dette er en selvfølgelig Ting. Nei Tak. Vi kom engang til San Remo paa Rivieraen. I Skumringen gik vi efter Værelse. Vi passerte de store, hvite Paladshoteller av forskjellige Naturgrunde og søkte ind i det italienske Kvarter. Vi fandt et udmerket Hotel og fik os anvist et Rum.

Saa gik vi ut og besaa Middelhavet og de merkelige Palmer langs Strandlinjen og spiste vor Aften paa et Trattoria.

Sent kom vi hjem. Vi tændte et Lys og saa os omkring. Alt upaaklageligt undtagen

den ene Væg, der viste sig at være halv. Naa, det maa man kalde at forsikre sig mot Tyve og Røvere. Vi saa i Aanden 1ste og 2den Morder hænge over den Væg og ta Maal av vore Halse —

Men Menicas Værelse hadde 4 solide Murvægge — iskolde og temmelig raa rigtignok, men dog hele. Ja, ja, det var nu første Fordel. Kun én Stol, men den maatte ganske visst være et Unicum fra det ellevte Aarhundrede, men saa kunde man benytte Kufferten.

Og allikevel, herligere Stemninger end det Værelse bragte os, kan ikke tænkes.

Naar jeg sat paa Karmen i det ene, brede Vindu, saa hvælvet Santa Croces Kuppel sig høit over vort Hode — og Dantes underlig vemodige Statue paa Pladsen kunde gjøre en taus i de blaa, skimrende Maaneskinskvelde.

Saa fandtes der en ypperlig liten Kneipe ganske nær ved, hvor egte Chianti straks randt av Tønden, naar man bare dreiet paa Kranen. Dertil trængtes de fornødne Smaaskillinger, hvilket vi sørget for at ha.

Og den æstetiske Croceplads eiet ogsaa sin tykke Slagter, hvor den daglige Bifstek blev hentet — Bistecca per la Signora, ropte

han ind, naar vi passerte ham paa Morgenturen.

Og i Grønthandelen ved Siden av fik vi insalata, patate, uovi (Egg, seks for 30 centesimi) Druer og Frugter i Overflødighet. Menneske, hvad vil du mer forlange — naar du da til Salaten har egte Olivenolje, men det bør man ha —

Hett kunde det være i de Vaarnætter, Vinduet maatte staa aapent — og Santa Croces Klokker runget da som Domsbasuner like ind mot vore Trommehinder. Og det hændte ofte, at vi stod op og tok en Tur over Pladsen for at faa Luft.

Det merkeligste ved vor Klostercelle var imidlertid, at vi hadde Adgang til et enormt Kjøkken, et Kjøkken som et Kapel med hvælvet Tak. Der stod min Sæk med Carbone, Trækul, — den delte jeg med Menica. Aa, hendes rørende Taknemmelighet! — Jeg gjorde det mest av egoistiske Grunde, — saa holdt hun Kullene glødende fra Morgen til Aften. Ja, ja, det har meget at si i Italien. Skal man gjøre op Ild, er det en hel Affære, — man bruker en Vifte, — man vifter Ild i Kullene med den største Spænding, om det skal lykkes. Luksusgjenstande

som Maskiner eksisterer sjelden blandt os Artister — Petroleum 70 centesimi Literen, og Spiritus to Lire.

Herlige, gammeldagse Italien, hvor man straaler av Henrykkelse over en vellykket Kulild? —

Hvor var ikke Menica let at glæde — et Egg eller to, og hun lavet den utroligste Pandekakebagst til sin Middag i flere Dage. Altid fik hun de Blomster, Venner bragte os. Oftest gule Roser. Dem bar hun alle til Madonna Klokken fem om Morgenen. Jeg hørte hende liste avsted i sin Fromhet, mens vi andre snudde os hedensk mot Væggen for at nyde Morgensøvnen, den behagelige, halvbevisste, den stjaalne —

Om Eftermiddagen moret det mig at se mine Blomster staa derinde i en av Verdens herligste Kirker til Madonnas Ære.

Man blir saa forunderlig øm og god i de katolske Lande. Man faar en Trang til at knæle som de andre og takke for al den Sol, man gratis faar og nyder. Og man tænker saa elskværdig paa alle sine — alle Feil glemmes, alt ondt slettes ut av Mindet — man husker, vil ikke huske andet end det, som var rørende og godt. Alt virker harmonisk.

De aapne Kirker er Løsenet. Og man kunde faa en Lyst til gjennem en Basun at rope til Protestanterne: «Aapn Kirkerne uten Diskussion, aapn dem idag!»

Man drives ditind fra det moderne Livs Tummel, der er Fred, der er vakkert, der er høit, og vi er alle like gode . .

Hvem kan fordre av os, at vi netop Søndag Formiddag i Søndagspuds og blankpolert ut- og indvendig skal betas av en from Stemning . . Tverimot — der er noget skjærende lyst og realistisk ved Søndag Formiddag. Noget rent ut generende — og Trodsen trives,

Nei, i Skumringens stille Time, da stemmes Sindet religiøst. Det er naturligt for os, det andet virker tvungent og stivt . . . Naar Mørket kommer, og alle smaa, dunkle, Blus tændes i Kirkerne, da løsner alle de Baand, der strammer ens Væsen til, da falder alle de Trodsens Mure, man i Dagslyset omgav sig med.

Den daglige Kirkegang skaper en naturlig Religiøsitet. Men dunkelt maa der være i Kirkerne, saa enhver kan finde sin Krok, upaaagtet av andre.

* * *

Her i Crocekirken ligger Michel Angelo begravet, Nicolai Macchiavelli og Galileo Galilei.

Macchiavellis Ansigt flammer av Aand og Kraft, og paa Gravstenen under hans Buste staar der i Marmoret indridset, at av alle Talere, var ingen saa veltalende som han.

I Nærheten av Galileis Statue staar et litet Alter med to brændende Lys, som blaffer i Halvmørket, og der staar skrevet: — Bed for ham, der blev mishandlet mere end nogen anden.

Florents har ikke Æren av at ha Dantes Begravelsessted i sin Midte, Dante, Florents' Bysbarn, — han blev forjaget og ligger begravet i Ravenna. Hans Gravskrift skal lyde: — Forjaget fra sit Fædreland, fandt han et andet og større: hele Verden.

Der ligger en høi Kultur og en langtkommen Tanke i dette, at den katolske Kirke hegner om sine Kunstnere, i fuld Bevissthet om, at Kunst er av guddommelig Natur og hjælper til at løfte Tankerne fra Brostenene og fra Pengeskuffen. Den katolske Kirke har til alle Tider budt Kunstneren ærefulde Opgaver, Altertavler, Fresker, Kuppelhvælv, git ham Anledning til at utfolde

sig . . Og Ilden tændtes, Evnerne fik frit Løp. —

Efter Døden stillet man Mestrenes Statuer høit paa en Sokkel inden Kirkens Vægge, og de blev derfor aldrig glemt. Kirken byder Respekt for Kunstneren, og Folket blir derved opdraget til at bøie sig for Kunst, selv om den oftest ligger over den almindelige Mands Fatteevne. Han har jo hverken ofret Tid eller Penge for at lære at forstaa den.

* * *

Denslags Tanker og Reflektioner faar man, naar man sitter i Vinduskarmen paa Crocepladsen.

Rigtig humane, menneskevelgjørende Tanker ja, — samtidig som man pludselig kan vise sig baade smaalig og skammelig.

Ja, jeg kan endnu angre, at jeg mistænkte Menica for at ha stjaalet en elendig, liten Saks.

— Hun har tat den, ser du.

— Langtifra. Du har forlagt den. (Mænd tænker ofte hæderligere — i Farten ialfald).

Allerede dette fandt jeg at være en komisk Paastand. Hvordan kan man forlægge noget i en liten, firkantet Klostercelle,

hvor hver Ting overskues . . Nei, desværre, jeg saa paa hendes Øine imorges — (egte kvindelig Bemerkning).

— De gode, blide Øinene?

— Noksaa lumske, ja. — Menica, sa jeg, min Saks er borte. Jeg vil gjerne ha den igjen. Jeg vil si Dem, jeg er meget lei over dette . . Det var nemlig en fin Saks, en rigtig fin Saks — (nu blev Tonen blid og sursøt). Aa, De ser nok godt efter den, Menica.

Infamt, hvad? — Beskylde likefrem det fromme Skind.

— Jeg vil heller kjøpe ti nye Sakser, tyve, om du vil — men nævn den ikke mere.

Da vi kom hjem, kiket jeg ind ad Døren til Menica.

Hun hadde lavet et Alter av sit Bord, hendes grove, men rene Serviet var Alterduk, og Lampen var tændt foran et Helgenbillede. Menica laa knælende og bad — hun bad til St. Antonio av Padua, den Helgen, der finder alt igjen . . Hendes Stemme lød rørende.

Blodet steg mig til Kinderne av Skam. Jeg sneg mig ind til os selv.

— Se her er din Saks. Den laa i dit franske Leksikon.

Jeg ut til Menica, stod som en liten, mistænksom Dame likeoverfor en stor og enkel Sjæl.

— Jeg fandt Saksen, Menica.

— Det visste jeg nok, sa hun. St. Antonio av Padua svigter os aldrig. Hun hadde ikke engang trodd, at Signora kunde mistænke hende.

Siden prøvet jeg at sone og gjøre Bod i Form av Kaffe, Te, Egg, Kul og mange gule Roser til Madonna.

II.

Vaarutfoldelsen i Florents er betagende, bedøvende. Fet, mættet Luft med varme Dampe fra Jorden, en Vegetation, der folder sig ut i Løpet av nogen faa Døgn i al sin Rigdom.

Alt, hvad du kan ønske dig av Sommerens Overflod, lægger Italien for din Fot, velter det i bugnende Dynger, hoper det op rundt dig . . Naar Vaarflommen i Marts har rendt av sig, sprætter der op av den medgjørlige Muld en Mangfoldighet av Blomster . . Spire, blomstre, bære Frugt og visne er alt Leven-

des Gang, men i Italien fuldbyrdes de forskjellige Processer næsten alt for raskt.

Frugttrærne stod hvite og lyste i Natten, saa drysset de Skrudet av og skjøt Kart i et Nu . . Sydens Heg, Akasien, bedøvet med sin intense Aroma — du vilde plukke en Buket, da strødde Kvasterne sine hvite Blomster, der blev liggende som Sne rundt Stammen . .

Og de mere robuste Kastanjetræer bød frem Blomster lik tykke Alterlys, der oste ganske emment. Nelliker, Syriner, Liljer og Konvaller kom og gik, — ingen Tid ødsledes til Nydelse eller Beskuelse . . Nye Tilværelser trængte paa, skjøt tilside.

Salaterne blev som Kaalhoder, og Kaalhoderne som Høsaater, og Jordbærene dryppet av Fylde og raatnet før Tiden . . Firbenene formertes i Tusental, Klokkefrøerne sang i Trærne, og Ildfluerne danset i Rosenbuskene.

Allerede længe før St. Hans var det, som om den første Sommer segnet til Jorden av Mathet over al sin eksotiske Utfoldelse.

Som med Planterne, saa med Menneskene. Femten Aar — og Italienerinden staar i fuldeste Flor. Blikket tindrer, og Smilet er

straalende friskt . . Femogtyve Aar — og Charmen blæst væk . . Blikket sløvet, dovent, bevisst. Træt og høstligt er Smilet, og Skuldertrækkene Uttryk for Livslede.

* * *

Menica hadde endnu et Par Værelser, som hun leiet ut. Og der bodde to unge Piker — Grazia, seksten Aar gammel, og hendes litt ældre Kusine Minotta.

Grazia eiet den herligste Sangstemme . . Hun tok Undervisning hos den første Lærer i Florents, og en Impressario var allerede om hende . . Svær og robust og sprættende av Liv og Ungdom kunde hun vanskelig beherske Stemmen, der nok maatte kaldes fænomenal. Forældre og Søskende kom stadig ind til Byen for at vogte Skatten, Rigdomskilden. Familien, en forarmet Adelsfamilie, dyrket sin Vigne i Frascati.

Impressarioen var i én Begeistring over Stemmen, og han hadde engagert en Operatrup med Grazia som Stjerne. Den skulde i Vintermaanederne optræde i Kairo, Alexandria og Port Said, hvor Verdens Rikfolk skulde faa høre «Italiens bedste Stemme» . .

Guld skulde vindes og Familiens Finanser bedres . . Tænke sig, den sekstenaarige Grazia, vakker, fyldig, varm av Teint, gulrød som en Fersken i Kinderne, like frodig som den Vinjord, der hadde fostret hende — hun vilde begeistre —

Ute i Menicas store Fælleskjøkken stiftet vi vort Venskap . . Og hun sang for mig, saa det runget under det gamle Hvælv . . Jeg sat paa Menicas Kjøkkenbænk, og Grazia slog ut sit sorte Haar og sang av «Cavalleria Rusticana» med en sydlandsk Lidenskap. Stemmen eiet ingen Feil eller Begrænsning, den vældet ut i Fylde og Storhet — som Roserne dernede, charmantere, kraftigere og ildfuldere end andetsteds. Hun slynget Tonerne med en stormende Kraft avsted, en Kraft, der ikke virket anstrengt, men kun var et naturlig Utslag av en eminent Kunstnerevne.

Engang viste Kusinen sig streng i Døren sammen med Impressarioen — viene subito, subito. — En Diva, der skal bedaare Ægyptens Feinschmeckere synger ikke i Kjøkkenet for et Publikum, der sitter paa Kjøkkenbænken og vasker Salathoder — nei, viene subito! — Senta, senta —

— Grazia, ropte Impressarioen strengt.

Men Grazia sang Puccini for mig . . Hun vinket dem av — hun sang Scene efter Scene. Tilsidst omfavnet hun mig . . Ingen kunde inspirere hende som Signora Lie, carissima mia! — O cara Signora bionda.

Men en Dag blev det til Scene derinde i deres Værelse. Ikke en nordisk, krænket, halvfornærmet Tone blev brukt, — nei Tak — en Million Ord krydset Luften, høiere og høiere, Svar paa Tiltale og Uforskammetheter . . Impressarioen hadde mistet enhver Balanse, han slog i Bordet, og Kusinen slog i Væggen — ah — santa Maria Madonna, Chècattiva cantatrice — cattiva! —

Saa smaldt det.

Stilhet.

Impressarioen hadde tildelt Vidunderbarnet en Ørefiken.

Ikke et Ord mere.

Jeg gik ut i Kjøkkenet til Menica.

Grazia kom . . Han har slaat mig, Signora — og nu synger jeg aldrig mer. Aldrig mer. Han slog mig. Ladro — ladro, imbecile . .

Stort Efterspil. Forældrene kom til Byen over Hals og Hode. De tigget og bad, men forgjæves. Hel Fortvilelse, de løp om hver-

andre . . Alle pekuniære Forhaabninger laa i Grus. Man graat, man hulket. Men Grazia gjentok og gjentok: mai piu, mai, mai, mai — og hun rev sine Noter istykker.

En Tid efter flyttet de hjem til Vignen. Hun banket paa hos mig til Avsked . . Og saa satte vi os begge paa vor kjære Kjøkkenbænk. Hun fortalte, at de vilde sende hende i Kloster, om hun ikke lovet at reise til Ægypten.

— Vil De ikke synge mer, Grazia? —

— Nei . . Jo, — for Dem, jo, for Dem Signora. Nu er ingen hjemme.

Og saa stemte hun i av la Tosca . . . Stemmen skalv og vibrerte i sterk Bevægelse — og pludselig brast hun i Graat.

— Aa, de faar mig allikevel til Ægypten, cara Signora mia —

Det var sidste Gang, jeg saa Grazia —

I.

Det skrækkelige Syden.

Til Rom strømmer Folk fra alle Verdens Kanter hvert Aar. Og av disse regner man, at 80 pCt. blir skuffet. Og ikke alene skuffet, men personlig krænket og fornærmet over, at den evige Stad tillater sig at se ganske anderledes ut, end de i sin Fantasi hadde tænkt sig den — —

Vi (min Mand og jeg) sitter en Aftenstund paa en av disse smaa, gemytlige Kneiper, der er berømt for at løsne ethvert bundet Tungebaand.

En dansk og en norsk Dame kommer busende hen til vort Bord. De er begge middelaldrende og begge utfordrende.

— Er det tillatt?

— Saa gjerne.

— Tjeneren er nemlig litt vel nærgaaende mot os, baade smiler og nikker.

— Gamle Giuilio nærgaaende, umulig.

— Jo da, han streifet da min Arm to Gange, som han gik forbi. Man er aldrig tryg i dette Hul av en By . . .

— Hul av en By! De liker ikke Rom?

— Nei, det vet Gud, vi ikke gjør.

— Men hvorfor ialverden søker De da hit?

— Jo, det skal jeg si Dem, — den danske Dame lyner med to grønlige Øine, — det er, fordi Folk lyver. Mine bedste Venner i Kjøbenhavn fortæller mig ihøst, at Rom ligger badet i Sol den hele Vinter, yndig som en klassisk Perle. Deilig klassisk Perle! Jo, jeg takker. Jeg gjennemgik de uhyggeligste Reisebesværligheter, inden jeg naadde hit under Jul, haabende at sitte mellem Roser og Liljer den høihellige Juleaften — men ak og ve! Da Toget stanser i Rom, falder Snefillerne — og fra den Stund har jeg befundet mig paa en Skøitebane eller i en Iskasse . . . i en Iskasse, — De maa ikke motsi mig, for jeg er rasende skal De vite.

— Hør nu her — — —

— Tak, Fraser har jeg nok av. Rom er og blir en Iskasse, det er et Faktum, et meget sørgeligt Faktum for den, der har ofret

sine sidste Skillinger paa Reisen hitned. Jeg kan si, jeg i disse Maaneder ikke har været av Klærne, — indbilder De Dem kanske, at en Dame som jeg med forfinede Nerver og et *temmelig* alvorligt Mavetilfælde kan sove i Værelser uten Ovn og med Stengulve! Indbilder De Dem det, saa tar De ialfald grundigen Feil ... Og mine Føtter! — Ja, jeg skulde virkelig ha Lyst til at vise Dem mine Lilletær, saa De kunde bli overbevist, (ser sig om) — men her er det vel vanskelig for den ekle Opvarter (min Mand tar en Avis op og skjermer sig med denne). De skulde bare se dem, — røde, svulne Knoter, og mine Støvler, kan jeg forsikre Dem, trænger mig nederdrægtig ... vel har jeg hat Liktorne før, men saa ømme, saa hovne, saa balsamerte som her paa Stenfliserne har de aldrig optraadt, — aldrig, sier jeg Dem!

— Nei, det er for galt, sukker den norske Dame, med denne Løgnagtighet om Syden! Tænke sig til, jeg bor oppe i Lofoten, jeg arver en liten Sum Penge og beslutter at reise til Sydens varme Vinter for mine Nervesmerter her bak i Korsryggen. Jeg reiser i Dage og i Nætter, over vilde Fjorde, over Berg og Dal, gjennem hele Europa, over

Alperne, og saa ender jeg her i den bistreste Kulde. Paa mit Værelse er der 8 Grader og dertil skiddent . . . Ja, for skiddent er her, *det* kan De dog ikke motsi?

— Nei, det maa De, og skal De erkjende! (Den danske Dame tar mig i Armen).

— Men hør nu her, prøver jeg energisk at komme tilorde, — man maa naturligvis bære over med Sydlændingens lette Maate at feie Livet av paa . . . Men stemningsfuldt er her allikevel —

— Feie, — sa De feie? Ja, feiet de endda, men der ligger tommetykt Støv i hver en Krok, og det kalder man stemningsfuldt! — Jeg vet ikke, hvad De er vant til, men i mit Hus pleier Piken hver Morgen at vaske Gulvet med sterkt lutet Vand og Grønsæpe, men da jeg forleden spør Husets Frue efter «*sapone verde*», saa ryster hun kun paa Hodet . . . men et Land, hvor man ryster paa Hodet av Grønsæpe, er kanske for Vagabonder og Omstreifere, men ikke for, hvad man kalder skikkelige Folk.

— Men Ruinerne da i Maaneskin? Har De set Forum og Colosseum en Maaneskinskveld? (Min Stemme er spag og beskeden efter sidste Angrep).

— Tja, tja, griner Nordlandsdamen, naturligvis har vi ikke noget tilsvarende hjemme, men Herregud — hvis vi nu skal være helt ut ærlige . . . er det ikke egentlig en Overdrivelse dette med, at alt skal være saa gromt, — jeg for min Part synes, ja, jeg tilstaar, at jeg synes, Colosseum er mindre tiltalende . . . det vil si, misforstaa mig ikke, jeg anerkjender naturligvis dets historiske Værd, men paa mig virker det usympatisk og frastøtende. Og Forum, tja . . . — naa ja, jeg skal ikke nærmere uttale mig, men det er baade den danske Dame og jeg enige om, at Paris er dog noget ganske andet . . .

— Ak ja, Paris, det er min gamle Drøm, supplerer Kjøbenhavnerinden, — aah, Bulevarderne, de lysende Butikker, det bølgende Liv, Toiletterne og Kafeerne, ja, jeg er vist dum, men for mig er Rom en Grushaug . . .

— Men Solen er da varm hele Vinteren (atter min Stemme, — dennegang lyder den næsten bedende for at redde Rom fra hel Undergang).

— Solen, den er varm oppe paa Pincio og ingen andre Steder, men De kan da ikke indlate Dem paa at forsvare de trange, skyggefulde Gater.

— Rom er jo en antik By, men det er ikke alle, som forstaar at skjelne Diamanter fra Glasperler. (Der opstaar en pinlig Pause, Damerne smiler til hinanden).

— Antik ja, jeg synes, her lugter av Mug, jeg.

— Men her har jo ikke en eneste Dag været Kuldegrader! —

— Det vet jeg ikke noget om. Jeg vet bare, at jeg endnu ikke har øinet en skikkelig Magasinovn — har De?

— Men skal ikke Damerne ha et Glas Marsala, den varmer Sjælen. (Min Mand folder Avisen sammen og vinker til Tjeneren).

— Drikke for at bli varm! Nei, De maa ha saa mange Tak! — Begynder man først paa den Slags, ender man med at være forfalden. Og desuten er Marsalaen langt søtere hjemme.

— Men her er den egte, kommer ret fra Vignen. (Min Mand skjænker) — Skaal!

— Tak, men vi skal ikke ha!

— De faar da nippe til Glasset. (Begge Damer nipper og rynker paa Næsen).

— Jeg synes, den er besk, sier Nordlandsdamen, og saa gaar den ret til Hodet.

— Men Peterskirken er De da vel litt begeistret for?

— Nei, det er jeg Skam ikke! — den danske Dame synger op i Fistel. Den Kirke finder jeg arkitektonisk hæslig, — og saa er den jo desuten helt forbygget . . . *det* er jeg gudskelov ikke alene om at synes.

— Forbygget? — —

— Ja, netop forbygget . . . . Hvad skal nu alle de grimme Sidekapeller til, de forstyrrer alt for mig. De skulde væk, helt væk — —

Nei, har Fruen set Raadhuset i Kjøbenhavn? *Det er* en Bygning med sine rigtige Proportioner, — ja, jeg mener jo ikke egentlig at sammenligne og dog — Peterskirken kan forarge ens Øie . . Idetheletat, det er jeg virkelig kommet til, at Kjøbenhavn gir en alt, hvad man kan ønske sig: Raadhuset, Frihavnen, Strandveien, briljante Teatre — ja, tror De ikke jeg saa «Carmen» spillet her forleden! Ganske misforstaat, vildt og løssluppent. Nei, paa «det Kongelige» gaar den nydelig! Jeg forstaar ikke, hvorfor Folk reiser ned til dette uordnede Land for at hutre og fryse og stikkes av Lopper —

— Lopper! Vet De ikke, at Lopperne

blev utryddet den Sommer, da Vesuv sprutet al sin Svovl? Hvorfor ler De?

— Jeg ler, kjære Frue, fordi jeg i dette Øieblik kjender tyve stikkende Eksemplarer paa min Krop, — noget, jeg finder mindre stemningsfuldt . . Sværmeriet for Rom tillater jeg mig at benævne Snobberi . . . Og dertil alle de lasete Tiggere, — men har da ikke Italien som vi i Norden et Selskap til Motarbeidelse av Betleri? *Har man ikke det Frue?*

— Jeg vet sandelig ikke . . .

— Nei selvfølgelig. Italien er et Bandit- og Omstreiferland, og for et Ordensmenneske er her uutholdelig. Men naar man undskylder alt med Ordet «stemningsfuldt», saa er det jo en helt anden Sak. (Irritationen hadde plantet to iltre Roser paa den danske Dames Kinder).

— Men alle Kirkerne, fulde av Kunstverker, synes ikke Damerne heller om disse?

— Jo—o, eller rettere rent ut sagt — nei. Al den Stas i Guds Hus er efter mine Begreper — upassende, og al den Neien og Knælen og den — for mig ialfald og vistnok for Dem ogsaa — uforstaaelige Mumlen er ikke den Maate, man dyrker sin Gud paa. (Jeg skjænker litt Vin i Glassene).

— Nei Tak, nu skal vi gaa. Jeg for min Part drikker mit ærlige Glas Melk, naar jeg kommer hjem i min Iskasse.

— Ja, jeg ogsaa, ivret Nordlandsdamen og svang et Sjal utenpaa Pelskaapen.

— Melk, men Gud velsigne Dem, (Hevnen kom op i mig) De drikker da ikke Melk! En meget farlig Drik i Rom og netop i disse Dage befængt med Tyfus-, Kolera- og Tæringsbaciller . . . Men én Ting maa jeg dog advare Dem mot: Det er da vel ikke Æselmelk, De sætter tillivs?

— Æsel—Melk . . . Æsel —

— Ja, De kan ikke kjende Forskjel, men det er næsten like saa risikabelt som at bites av en gal Hund . . . en tysk Dame gik rent fra Koncepterne her ifjor og vilde kaste sig i Tiberen, — saa opdaget man, at hun gik i Æselmelk-Rus!

— Gud fri og bevare os! Saa skal man vel lade sit dyre Liv i denne By og ligge ute paa den ensomme, protestantiske Kirkegaard med de triste Cypresser. De synes vel, det ogsaa vilde være stemningsfuldt De, Frue?

— Aa ja, noksaa.

— Godnat. Jeg reiser imorgen.

— Godnat. Tak for behageligt Samvær.

En italiensk Regning.

En norsk Familie skulde forlate sit Logi og dra nordover.

Undertegnede blev budsendt — Vertinden maatte stagges.

— Det var godt, De kom, sier Fruen, vi er rent ilde ute. Padronaen holder paa at ta Livet av os. Sæt Dem ned. Imorges vaagner vi ved, at Heksen, ja, for hun er en Heks, stikker en Regning ind gjennem Dørsprækken —

Hun er rent andpusten og forvirret den lille, norske Fruen med det fine Ansigt.

— Min Mand, der er av de morgengrætne, ja, det maa jeg tilstaa han er — ja, det vil si —

Jeg supplerte: — av disse, man gaar paa Taa for, til Solen gaar gjennem Meridianen — jo tak —

— Ja, netop. Han farer op og læser følgende, her kan De selv se:

Blæk paa den blaa Sofa	12	Lire
nedrevne Gardiner	8	»
to Stolben og et Stolknæk	6	»
syv Champagneglas	7	»
en Flaske Munkelikør	5	»

For en Uvedkommende lød dette som Drik og derpaa følgende Slagsmaal, — ikke saa for den Indviede.

— Naa, jeg maa forutskikke, at min Mand ingen Kaffe hadde faat, og da visste jeg jo, at Hundrede og ett var ute. Han klær sig med et lydløst, indætt Raseri, hvorpaa han stevner Padronaen ind. Og det maa jeg si: han benyttet sig med stor Aplomb av alle de italienske Skjeldsord, De elskværdig nok lærte os, straks vi kom — — Han sa: De er en ladra, imbecile, stupida, birbone — og da Ordforraadet var opbrukt, gjentok han Uttrykkene, alt mens Blodet steg ham til Hodet.

Tilslut erklærte han høilydt og med en utrolig Verve — De maa huske, han hadde ikke drukket sin Morgenkaffe — han erklærte, at alle Italienere var ladri (Skurke), og at hele deres bella Italia vilde inden ganske kort Tid bli opslukt av en større og mere

kultivert Nation, en hæderlig Nation, der skulde vite at bringe Orden i Affærerne.

Vertinden fortrak ikke en Mine under Optrinnet — ja, jeg maa kalde det et Optrin, Barna graat, og jeg prøvet at dæmpe min Mand ved et Glas Vand, der imidlertid kun virket hidsende desværre.

Imidlertid — ja, saa sier Donnaen tilslut: — Vil Herren være saa venlig at gjenta det sidste.

— Med Fornøielse, signorina: — Italien vil om kort Tid opslukes — hvorpaa han tilføiet med Tordenrøst: Maffiaen, Camorrhaen, rullende paa Camorrhaens R.

Mer vet vi ikke av, før to vældige Konstabler er hentet og fremstiller sig for os med sine avskylige Pistoler i Siden.

Barna skrek op, og jeg, ja, jeg stængte min Mand inde i Alkoven — ja, det gjorde jeg. De maa huske, han hadde ikke faat sin Fredskaffe.

Vore Navne blev opskrevet, og vi blev tilholdt ikke at forlate Byen paa to Døgn. Jeg forsøkte paa tysk, fransk, engelsk — italiensk *vil* jeg ikke lære — at forklare dem, at min Mand skulde til en Kongres i London —

Men de rystet kun paa Hodet og saa paa hinanden — Lundra, Lundra, sa de —

— Og indefra Alkoven hørtes som en fjern Torden: — Camorrhaen, Camorrhaen!

— Jo, her er en Tilstand. Bare vi var vel hjemme i Norge igjen. Gud fri os fra Fængsel, fra Skam og Vanære. Aa, hvad vi har utstaat i disse Uker — frosset og lidt. Vi betaler gjerne tre Regninger, om vi kunde slippe bort. Hvad skal vi gjøre? —

— Naturligvis reise uten at betale den Regning. Den blaa Sofas Blækflek er like berømt som Luthers paa Wartburg, den fornyes hver Uke, og den maa betales — — kun den.

— Saa gjerne. Gardinerne hadde hun revet ned, da vi kom hjem igaaraftes — og Stolene har hun git et Spark — De ser, de har været limet før — — Men Champagneglassene og Likøren *vil* min Mand ikke betale . . husk, vi er jo begge Totalister — for Eksemplets Skyld — og da maa De indrømme, det vilde være bitre Penge. Ja, Gud skal vite, en varm Likør skulde ha smakt os mangen en Gang.

Vertinden kaldes ind.

— Hvad mener De med den Likør, spør jeg hende.

— Ja-a — jeg vil jo nødig beskylde Folk, men en Nat, da Fruen gik i mit Skap for at hente Glasse til nogen meget sene Gjester, meget sene, blev den Flaske borte. Madonna bevare min Mund for at si, at Fruen har tat den, jeg sier kun, at den blev borte.

— De mener altsaa, at Fruen har stjaalet den? —

— Men du hellige Lucia Benedetta, tror De, at jeg, som paa mine bare, gigtiske Knær hver Fredag sliter Santa Scalas Trin, tror De, jeg vilde vove at anklage nogen. Jeg fastholder kun, at den Nat blev Likøren samt syv Champagneglas borte — —

Men nu grep jeg Anledningen til at benytte mig av de fem, nye, virkningsfulde Skjeldsord, jeg i den Vinter hadde lært, og jeg truet hende med Konsul og Sekretærer og Ministre — hvilket bøiet hende helt iknæ, hvorpaa hun fortrak.

— Hvor er Deres Mand? —

— Han gaar paa Pincio for at komme til Sindsro. Vi er jo her kun for hans pirrelige Nerver og Søvnløshet, men aldrig nogensteds er det hændt ham, at en Vertinde har kun-

net berøve ham Søvnen 8 Dage itræk. Til denne Romertur har vi samlet Penge i ti Aar. Spinket og spart — — hun sukket næsten hjerteskjærende.

Imidlertid kom Familien avsted en mørk Aften — de følte sig som Flygtninger, der hadde Politiet i Hælene.

Trollhesten.

Vaaren var kommet, med høi Varme, og Samtalerne begyndte uvilkaarlig at dreie sig om det gunstigste Opholdssted for Sommeren. Man vet jo, at i Rom kan kun de indfødte holde ut de hete Maaneder, — allerede i Slutten av Juni kommer Moradsdunsterne fra Campagnaen indover Byen, likesom ogsaa den antike Cloaca Maxima fra salig Caligulas Dage ute ved Forum ikke undser sig for at utbrede en temmelig antik Stank, saa de Fremmede fornemmer Febergysninger og jages over Alperne.

Jeg prøvet at indhente Oplysninger hos enkelte av de Modige, der hadde vovet at oversomre i dette Land, og jeg fik megen og god Besked, det kan ikke negtes.

— I Fjeldene, — jovist kan De bo i Fjeldene, f. Eks. oppe i Abruzzerne, fortæller den hollandske Dame, en av Roms fastboende

Kosmopoliter, der aarevis har levet i Indien og nu korresponderer til Kalkuttas og Bombays Aviser . . ja, det vil si, tilføier hun, man sover naturligvis hele Dagen indtil Kl. 6 — da puster man ut. Der findes ingen, der ikke gjør Nat til Dag, men det vænner man sig let til; derover i Indien var *Natten* ogsaa en Lidelse i den varme Tid, det var værre.

— Faar man Feber deroppe?

— Selvfølgelig, — men kun de første tre Uker. Da er man akklimatisert. Saken er, at man maa kunne taale det permanente Svedebad, der viser sig nødvendig, forat Heten ikke skal slaa ind. Feberen er imidlertid ikke dødelig, — mere en litt ubehagelig Overgang. Det eneste er, at den efterlater et hidsigt Utslet, men naar Høsten kommer, svinder dette, — Bylderne er slemmere, naar de optræder i Flertal, men man skjærer dem let selv med en skarpslepen Barberkniv, — og fuldmodne blir de hurtig i den drivende Hete. Aa, det er saa deiligt i Abruzzerne.

— Kan man gaa Fjeldture?

— Nei, det vil jeg si Dem, det orker man ikke. Man døser Sommeren igjennem, — saare behagelig. Og desuten er der ikke sjelden

Banditter paa de Kanter. To Gange blev jeg utplyndret ifjor . .

— Utplyndret?

— Naa, man gjorde mig intet ondt egentlig, truet kun med en Revolver, til jeg hadde faat avlevert mine Penge . . De ser ganske forskrækket ut! — Er De bange av Dem?

— Nei, langtifra. Pyt Røvere og denslags, naar der ellers er saa herlig! — Mat, Vin og slike Bagateller, spør jeg.

— Meget primitivt. Man retter sig efter Forholdene. Bøffelkjødet — det kan ikke negtes — er grovt og seigt, og Hestekjødet for søtt i Smaken. — Nu ser De atter saa forbauset ut, De har da vel ikke Fordom mot Hestekjød?

— Hvor kan De tro, — saa naiv er jeg da ikke.

— Ikke jeg heller. Kun er Økene, man slagter tilfjelds, noget for magre . . Naa, naa, — Sommer er Sommer, da kan man leve av Luft og Kildevand . . Ikke sandt? (Hollænderindens Øine var skarpe, tyranniske og avtvang mig de feigeste Svar.)

— Jovist, jo da, man kan da ikke fordre alt, naar man ligger i Fjeldet. Er der vakker Vegetation, Fjeldblomster for Eksempel?

— Nei, De er da troskyldig! Kjæreste Dem, Jordbunden er helt og holdent avsvidd, — knusktørt overalt. Men vakkert er der, selv om man aldrig ser en Sommerfugl . . den evig blaa Æter —

— Kommer der ikke et Tordenveir iblandt og avkjøler?

— I Juli og August aldrig. Ikke en Sky paa Himmelen.

— Naa. Saa sitter man i Græsset under Oliventrærne og nyder, sier jeg.

— Ikke i Græsset. De klamme Snogene formerer sig saa sterkt i Heten. (Det grøsser i mig.) De er da vel ikke ræd de elskværdige Hussnogene?

— Nei da, nei langtifra, — er De gal, man er da ikke ræd Husdyr.

— Slangerne i Indien, det var noget andet! — Men Smaadyr i Husene og Sengene yrer det av, rene Landsens Uskyldigheter som Væggedyr, Lopper og Läuschen, men dem lukker man Øinene til for. Sengene flytter man forresten gjerne fra Væggen for Skorpionens Skyld —

Min Mand blander sig i Samtalen.

— Det nytter saamen ikke, sier han, i 70 Aarene — da vi bodde i Albanerbergene,

krøp Skorpionerne langs Taket og slap sig ned i vore Senge for at hugge os med Halen. En av vore Kamerater døde av et Skorpionbid . . Tarantellaen, Kjæmpeedderkoppen, var heller ikke at spøke med —

— Ja, alt dette er jo Smaabagateller. — I Indien var der ikke en Nat, vi ikke utjog en Giftslange av vore Soveværelser — og Padder med svære Gap hoppet ind av Vinduerne og svor os Hevn. Nei, Abruzzerne er et rent Ønskested. Altsaa reiser vi sammen, skal vi ikke anse det for avgjort?

Vi nølte.

— Burde man ikke heller vælge Kysten? — kom det som et svakt Spørsmaal fra Undertegnede, — men det skulde jeg ikke sagt, ti nu øste Hollænderinden sin Foragt over mit feige Hoved.

— Sjøen! Jo tak. Stekes levende, mener De altsaa! — Man maa ligge i Vandet, det ophetede Vand, hele Dagen, og allikevel hagler Sveden av Dem. Og imens stikkes man tilblods av Myggen, Moskitoen, mener jeg . . Sove — umulig! De Plageaander trænger gjennem det tætteste Net, De har spændt rundt Sengen, — tilsidst maa De søke ut til de ydre Korridorer for at faa en stakket Blund

. . ja, De ler, men jeg sat Nat efter Nat i Kjelderhalsen, det eneste Sted, hvor man var fri disse forfærdelige Bæstier.

— Et hyggeligt Ophold. Nu skulde man aldrig hørt saa galt!

— De spøker nu, men jeg skulde ha Lyst at se Dem ligge i Myggefeber med hovne Fotsaaler og i vildeste Fantasier, — Malaria ret og slet — Myggen fører den med fra Sumpene nemlig — aa, jeg led jo Helvedes Kvaler en Sommer! Nei, følg med til Abruzzerne; naar man har en Pistol i Lommen og en Hængekøie, — hvis der tilfældig ikke skulde findes Senge, — saa er man reddet. Skal vi bestemme Datoen — 15de Juni, er det saa fastslaat?

— Ja, jeg vet sandelig ikke . . Det høres jo unegtelig fristende ut. Foreløbig Tak for Underretningen . . det er altid godt at vite litt paa Forhaand. Farvel da, gid Sommeren var vel overstaat. Det er saa rart med os Nordboer, vi er vant til at glæde os til Sommeren, men her er det nok en ganske anden alvorlig Sak, rent paa Livet løst, synes jeg . .

— Hvor De snakker, svarer Hollænderinden, jeg mistet hele min Familie over i Indien under en Heteperiode — Italien er et Eden.

Man maa bare gjøre Nat til Dag og ikke gaa to Skridt, mens Solen er oppe, — ikke utsætte sig for Solstik, som de tre tyske Damer ifjor, der alle døde deroppe . . Men de var uheldige . . Altsaa 15de Juni tilfjelds! For en vidunderlig Sommer, vi skal ha —

— Ja, det er sikkert. Sandelig heldig, vi traf Dem. Paa Gjensyn. —

* * *

Nei, da lød Brevet fra vor danske, elskværdige Ven ganske anderledes lovende:

— Kom herop. I selve Paradisets Have. Arcidosso er en herlig, liten Idyl av en By like under Fjeldet Monte Amiata 7000 Fot. Ta Billet til Stationen Amiata — der hentes I med Hest — —

Hett var det i Roms Gater, lummerhett. Og vi syntes gjennem Brevet likesom at kjende selve Fjeldgufsen fra 7 000 Fot strømme forfriskende imot os.

Man skal forresten ikke si et ondt Ord om Forsommeren i Rom, det er utaknemmelig. For Høduften fra nærmeste Omegn vifter indover Byen, og Gaterne er skyggefulde . . Naar jeg lukker Øinene, kan jeg endnu for-

nemme de varme, stemningsfulde Morgentimer, da man sprang op og aapnet alle Vinduer — og nede fra Gaten sang de op: — Aqua, aqua, a—a—qua — det var alle Kjærrerne forspændt med Æsler, der langsomt drev gjennem Byen med det forfriskende, sunde Vand, aqua cetosa, hentet ute i den berømte Kilde ganske nær Byen . .

Man fortæller, at Goethe tok altid sin Morgentur til den Brønd og drak sin lille Fiasco cetosa.

Det morsomme er, at alle, Indfødte som Fremmede, har Lov til at hente den sprudlende Drik, fylde den paa saamange Fiascoer, man ønsker og dra om og sælge — 25 Øre Fiascoen. Og der er jo utallige Familier, som lever av dette.

Ja, mangen Gang gik det mig gjennem Hodet: hernede kan vi, om vi vil, leve af at sælge Cetosavand og saa føle sig helt fri og skrive de Tanker og Fantasier, der ikke viste sig at være kurant Vare: Ha, ha, hvilken Ironi: sælge det rene Kildevand for at skaffe Huset Arbeidsfred og esprit! —

Imidlertid var det egentlig det, jeg vilde fortælle, at alle Portierer kjøper Cetosavand til Husets Beboere. Man kan bare bestille

hos ham og betænke ham med nogen Soldi en og anden Gang, naar Pungen er generende velspækket.

Men det var Brevet fra Arcidosso.

Pakning paa tre Timer. Pronti. Partenza —

Naa, det var nok ikke saa liketil med den Station Amiata. Bytte Tog i Chiusi — d. v. s. vente paa et litet Lokaltog, der nu og da saan ganske privat smaarullet i Krinkelkroker uten Hastverk i Maskinen, stak indom hver Flekke og skulde nok ogsaa omsider langt ut paa Eftermiddagen passere Amiata.

Vi hadde tat Morgenekspressen, men Lokaltoget ruslet først ved femtiden ind til vor Sommeridyl.

Vi var trætte og glædet os til at komme i Hus, i et godt Pensionat, for én Gangs Skyld gaa til dækket Bord . . Vi hadde jo levet paa letvint Artistmaner gjennem Maaneder, ja, gjennem Aar, — kokt og braset selv.

Vor danske Ven stod paa Stationen.

Vi kjendte ham saa godt, at vi straks spurte, om Middag ventet os —

— Jovel, men Saken er den, at vi naar frem først om tre Timer.

— Vi er meget sultne — che fare. Tre

Timer, — det stod for mig som en liten Evighet.

Inde i den temmelig primitive Stationsbygning befandtes et Kjøkken med Kulild — der laa nogen Glør og oste.

— Har De to Egg paa Dem, spurte vi en Kone spøkende . . Jo, hun skaffet Egg, og jeg stekte dem selv — deux œufs sur le plat — og man var underspist.

Saa tilvogns.

En let, langskjæket Trille var det, rigtig en Skrangletrille, forspændt med — ja, forspændt med et Øk, et knoklet Fabeldyr fra Urtiden.

Jeg vilde netop bemerke dette med Tanken paa de tre Timers Kjørsel og hadde allerede al nordisk Sentimentalitet likeoverfor dette Dyreskelet paa Tungen, men vi fik ikke før sat Foten paa Vogntrinnet, før det røk avgaarde.

I Galop gik det fra første Øieblik — opover Bakker og Høider, gjennem Kastanjeskoge og ind i en liten By, — over Torvet, som hadde vi den Onde efter os . . Jeg skimtet i Farten Piker, der stod og sladret ved Brønden med Concaen paa Hodet —

Ind gjennem skumle Smug og ut paa

Landeveien og over en brat Hei — Kusken smeldte med Svøpen, saa det knaldet, og han hujet som et Vilddyr — og Øket jog avgaarde, som hadde det 8 Ben — ja, at dette var Trollskap, det var jeg paa det rene med fra første Øieblik.

Nu fik vi Oversigt over Terrænet — Kastanjeskoge i Bunden og spidse Bjerghoie som Kegler i Veiret, og paa hver Kegles Top laa en By, en hvit By . . Av disse besynderlige Kegler saa vi — la mig si tredive . .

Endnu hadde vi likesom ikke faat Pusten — saa jog vi ind i en ny liten Flekke, samme Torv, samme sladrende Piker — her stanset vi braat.

Kusken plystret — og i samme nu blev der skjænket ham et stort Glas Vin . .

Jeg saa nu, at han hadde et fanatisk Ansigt — utmagret og knoklet var han som Øket — Øinene lyste i Vinrus — som en Dæmon fra dette underlige Landskap.

Jeg spurte vor danske Ven næsten frygtsomt: Er næste By kanske Arcidosso?

— Langtfra. Vi passerer fire Byer endnu.

Avsted. Jeg sat og holdt mig krampagtig fast i min Mands Arm . . Han syntes, alt

var i sin Orden. Ja, naar man har reist i Australiens Ødemarker, ind i selve *the bush* — saa forskrækkes man ikke længer over noget i Livet, tror jeg — men denne Fart med et Dyr, vi benævner Hest, var fabelagtig . . Ja i Øieblikke trodde jeg, jeg drømte dette Jag fra Dalføre til Dalføre, fra By til By — over Høiderygge.

Dansken var min Trøst. Han var da nordisk og anset for et normalt Menneske . . Pludselig sa han med sin bløte Stemme: — Snart skal De høre min Nattergal.

Da saa jeg paa ham og fik min Mistanke . . Manden hørte kanske allikevel til de eksentriske.

— Stans, ropte Dansken pludselig.

— Hører De min Nattergal? —

— Jo—jo—o—o . . Vi hørte den virkelig høit oppe i en Kjæmpekastanje.

— Den sitter her og synger, hvergang jeg passerer.

Men nu blev jeg ræd, og min Tillid til vor Ven svandt hen. Han er vel gal, tænkte jeg, og nu fører han os ind i et Fjeldpas, hvor vi skal vansmegte.

Jeg iagttok ham i Hemmelighet saan fra Siden, — men han saa saa from ut med Hodet paa skjæve, lyttende til sin Nattergal.

Jeg besigtiget Fabeldyret, Helhesten — jeg syntes, Sveden maatte hagle av den og Fraaden skumme den om Munden . . Men nei, den befandtes bentør og skindtør og uantastet av snart tre Timers Galopade op og ned av Bakke.

Videre — sidste Tørn. Mørket kom, og en svær, gul Maane gjorde Landskaperne end mer fantastiske.

Jeg vet, at jeg inderst inde var livende ræd baade for Kusken, for Hesten, for Dansken og for det hele Italien.

Der langt henne skjelnedes Arcidosso, og Monte Amiata steg 7 000 Fot iveiret . . Jeg var dødsens træt, som gjennemskranglet og gjennempryglet og meget opspillet.

— For at komme tilbake, spurte jeg varsomt — jeg tænkte nu paa den lille Jernbanestation med en rørende Kjærlighet, som min eneste Længsel, Befrielsen fra Trolldommen — maa vi da atter denne voldsomme Vei —

— Javist.

— Og vor Post . . Kommer den daglig?

— Dette er Posten. Posthesten er utholdende. Kl. 8 hver Aften bringer den Dagens Nyheter. Vi er Posten — hyh, vil du gaa —

Jeg sukket sorgfuldt og resignert.

Saa op en brat Bakke i fuldt Firsprang og stanset i et Ryk utenfor Arcidossos Statsport. Vor lille, smale, langskjækede Vogn var endog for bred til at kjøre gjennem den.

Ganske stiv og lemster og gjennemhamret og krumbøiet og endel Aar ældre tok jeg høitidelig min Mands Arm og gik ind i en av Verdens mest bortgjemte, mest eiendomlige Byer.

Ikke Gater, men Gyder med Trapper og Trin og Forhøininger og Forsænkninger . . Vi støtte ret paa en graa Mur — her bor vi, sa Dansken.

Og vi kom ind i et vældigt Kjøkken og hilste paa Vertskapet . . og vi førtes ind i vort lille Værelse, hvor vi tændte et gammeldags Talglys . . Som vi lukket Døren bak os, og jeg sank ned paa en Stol, drønet pludselig nogen Klokker saa voldsomt, saa jeg fôr op i ny Angst . . Vi saa ut av Vinduet . . Kirkens Klokketaarn befandt sig næsten like inde i vort Værelse — et Par Meter fra os. Gyden smal og belgmørk under os.

Jo, dette var Pensionatet med stort, fredeligt Arbeidsværelse — her skulde man kunne sove — de Klokkeslag eller de Tordendrøn for hver Time! —

Vi befandt os i en Landsby undav Jernbane og Alfarvei, et Sted, hvor vel aldrig nogen nordisk Fot før hadde traadt . . Ingen Seværdigheter uten et middelaldersk Rædselsfængsel, kun et egte Landsens Stel og en Befolkning helt uberørt av den moderne Verden . . Den egte, rettroende Katolik med sine nedarvede Seder og Skikke og sit bange Alvor.

Dette var altsaa at ligge paa Landet i Italien — anden Dans end at ta ut en Junidag til Asker eller Aasgaardstrand . .

Vi var vel reist. Men vor danske Ven straalte.

Og man gik tilbords i en Slags Forstue ved Siden av vort «rolige» Arbeidsrum, og der blev servert ukokt Makkaroni og utkokt Høne og umodne, sure Kirsebær — tilbords i 1½ Time.

Næste Dag førte vor danske Ven os rundt. Han gik i Skjorteærmerne og nød alt det primitive . . Heten var svær, og lumre Dampe steg stundom op fra Marennerne dernedenfor, de giftige Sumpe.

Og han satte os ind i denne lille Fjeldbys store, mystiske Historie. Her hadde en ung Mand av Bondeætten trodd sig den nye Messias . . Han vandret her med sine tolv Di-

sciple, og der sluttet sig en hel Menighet av Troende om ham .... Han steg op paa Bjerget med sine tolv Trofaste, og han forrettet Bøn deroppe. Man advarte ham, og Kirken truet ham. Og der blev sendt Bud paa Bud til Kjetteren . .

Men han gik uforfærdet omkring og samlet Folk rundt sig — men en Dag — dette hændte for ikke mange Aar tilbake — blev der utstedt Arrestordre og i Tilfælde ikke Lydighet — Skuddet.

Og Messias holdt sine Prækener paa Bjerget — han blev varslet av Familie og Venner og opfordret til at strække Vaaben.

Men han steg ned ad Bjerget med sine tolv Disciple, — de holdt den hvite Fane foran sig og sang høit i religiøs Ekstase.

Da faldt Skuddet, Øvrighetens Skud.

Det var med en egen høitidelig Følelse, vi stod paa den Plet, hvor han faldt.

Og vor danske Ven blev i vore Øine selv til en moderne Aandens Martyr, der ofret Aar paa Aar av sin Ungdom for at fortælle Norden om den nye Messias i en Tid, hvor man langt heller lytter til Opfindelsen av en ny Skrue paa Flyvemaskinens eller Automobilens Omraade. Vi kunde nok forstaa, han

ikke sat her i denne ensomme bortgjemte By og spandt Silke . . Glødende optat av sin Idé tilbragte han sin tredje Sommer her for paa nært Hold at studere denne Martyrs Psykologi . . — kanske en av vor Tids merkeligste Skikkelser — Han var en nær Slegtning av vor Vert . . Midt i en materialistisk Tid opstaar der en Fanatiker, født av Folket, en Ildsjæl, som tror sig utsendt til at vække de aandelig indsovnede, men verdslig vaakne Mennesker — og denne Mand falder for en velrettet Kugle fra et Samfund, der ikke staar sig paa at tolerere nye, omveltende Aander.

— — — Arcidossos mægtige Sølvklokker kunde ikke andet end virke forstyrrende. Og den ukokte Makkaroni sammen med den utkokte Høne, der servertes *hver* Dag, holdt en ikke netop fangen. Og da der intet andet Værelse var at opdrive i Byen, saa maatte vi en Dag ta vor Bagage med os og spasere gjennem Stadsporten, hvor vor vidunderlige Helhest og hele Trolltøiet stod og ventet os.

Det var med Vemod, vi forlot vor danske Ven, der i Ensomhet blev sittende igjen, nedgravet i sine Optegnelser og Studier . .

— Farvel og vel møtt igjen — men før

Ordene var uttalt, satte Helhesten i sit Galopadetempo — den brøt enhver Sentimentalitet overtvert — og avsted bar det gjennem Kastanjeskoge, hvor nu ingen Nattergal sang, gjennem de seks Byer, over Stok og Sten, over Bakker og Hei — til den kjære Jernbanestation Amiata, der dog stod i Forbindelse med den civiliserte Verden.

Vi tok Billetter til Paris.

Da vi blev tre i Verden.

Vi var blit tre. Meget overraskende. En ganske egenartet Begivenhet . . En Vaardag i Paris, da alle Knopper sprang, blev vi virkelig pludselig tre. Det var ikke til at tro, naar man i ni samfulde Aar hadde været to.

Men Faktum blev konstatert. Først viste der sig Embedsmænd fra Mairiet, der handlet efter høieste Ordres . . De skrev Guttens Navn op i Paris' Annaler.

Navnet Mons bragte Virvar i Hjernerne. Bien — Mons Lie, c'est monsieur Lie, mais le nom, le prénom?

— Mons Michael —

— Mons Michael — impossible. C'est monsieur Michael en français.

De rystet paa Hodet og sa, ikke spøkende, men i fuldt Alvor: — Han ser os ut til at bli en god Soldat.

— Gutten er norsk.

— Bien, très bien. Men nu er han indskreven, fransk Borger. Voilà. A la bonheur.

Og de klappet Protokollerne til og gik. Frankrike eiet en Soldat mere.

Vort Ungkarleliv fik en brat Ende . . Jovist maa man kaldes Ungkarl, naar man ingen Barn har, selv om man er blit viet baade av Prest og Klokker og Organist. Man er fri som Fuglen, det er Saken, nu faldt Pligterne, Ansvaret over os.

— Nu blir der en anden Dans, hørte vi. Det gjælder om faste Forhold med Barnekammer og ordnet Stel og slut med Vagabondlivet.

Men Gutten viste sig fra første Stund av helt reisevant.

Vi gjorde Prøveture. Hans første, 19 Dage gammel, i Vogn til rue Las Cases. Vi var indbudt til five o'clok og Tschaikowsky . . Stor Spænding, om Arvingen gouterte Tschaikowskys noget utæmmede Temperament, eller om han midt under Koncerten vilde gi sit Mishag tilkjende i en av de beydeligere Hylescener. Vi stolte imidlertid paa den nye Generations utviklede Smak og Takt.

Det var Bella Edwards og Eva Mudocci, der i sin festlige Pariserleilighet skulde spille utvalgte Ting for en liten, utvalgt Kreds.

Ikke før lød de første, mægtige Akkorder, før Gutten sperret de brune Øine op og lo høit av Glæde.

Tschaikowsky virket i al sin store Melankoli oplivende paa den nye Slegt . . Maleren Kai Nielsen tegnet ham og erklærte efter Koncerten, at den unge Verdensborger viste sig salonfähig og musikelskende og fremfor alt som en udmerket Model . .

Paa en av de senere Prøveture i en Sporvogn kom han ved Siden av en ældre Herre, vistnok en Børsmatador med graa Whiskers. Han sat og studerte Børskurserne og gjorde sine Beregninger . . . . . Pludselig lægger Gutten sin bløte, lille Haand ind i Børsmatadorens, sætter Hode paa skjæve og smiler til ham.

— Pardon, monsieur, sa jeg, men Matadorens sure Pengeansigt hadde pludselig slaat tusen blide Rynker, og han smilte rent komisk og uvant . . Han beholdt den lille Haand i sin og klappet den flere Gange: — Mais c'est épatant, — c'est épatant. Den gamle Grinebiter hadde vist sjelden kjendt et ømt Barnekjærtegn i sit tørre Forretningsliv.

Nu kunde man altsaa trygt stole paa Guttens Konduite paa Landjorden. Nu gjaldt

det at erfare, om han viste sig at være helbefaren tilsjøs.

Altsaa over Nordsjøen—Antwerpen—Norge. Storm, i Damesproget Orkan. Hans høie Pariservogn maatte surres i Lugaren og hans stakkels Ungkarleforældre holdt den i to Døgn. Det vil si Barnets Far, Moderen laa ubrugelig i Sjøsykens Kvaler paa Ryggen i sin Køie.

Svære Sjøer skyllet over Dækket . . Braatt vilde jeg gjerne faat Lov at kalde dem, hvis jeg ikke saa min Mands ironiske Smil til de Damers Overdrivelser . . Kun den, som har oplevet en Storm under Kap, kan tale om Braatt, sier han. Og det har han, ikke jeg. Imidlertid Pointet laa i den Besynderlighet, at Gutten satte i en saa hjertelig Latter, naar Sjøerne slog over, og Skibet krænget — Han lo, saa det klukket i ham, og jeg tænkte i min Sjøsyke: Maatte den Gut litt efter litt vise sig i Besiddelse av sine fulde fem. Dette hørtes ilde ut.

Imidlertid kom Kapteinen: — Nei, jamen vil jeg se denne rare Karen, som ler saa inderlig godt.

Klokken var seks Morgen, jeg laa og holdt fast i Vognen, mens Faderen skulde anskue Situationen. Saa kommer han løpende: —

Hvor Pokker kan Fingern være da — den er ikke til at finde —?

. — Fingern — Har du mistet en Finger — Gud bevare os! —

Men han var ute igjen. Og jeg hørte, han ropte paa anden Styrmand: — Kan De finde denne Fingern — Pekefingern! Besynderligt —

Jeg laa fastbundet av Sjøsyke og av min Pligt at holde Vakt over Vognen. Og Taarerne silte: Altsaa aldrig faa høre Violinen mere, alt det bragt til Taushet, som hadde utfyldt alle de ensomme Timer i Utlandet, aldrig en Tone mere . Og Kremoneseren laa deroppe i Nettet over Køien, vel indpakket i Sjaler og Voksduk og Seilduk — nu var den en død Ting efter at ha været vor Glæde i alle Aar — jeg hulket ganske saart.

— Saa sandelig fandt jeg den ikke — alle ledte, ser du, men jeg fandt den — helt under Trappen — hvem kunde ogsaa tro —

— Jeg næsten skrek til ham: — Svar, er det din Finger, du har fundet?

— Min. Nei. Belgierens.

— Aa, du har skræmt Livet av mig.

— Belgieren stakkar, den svære, uformelige Fyren fik Fingeren smeldt av i Salondøren, i et Vindryk, skjønner du.

— Nei, jeg skjønner ingenting. Vilde han endelig finde Fingeren da?

— Javist, han gav sig ikke. — My finger, my finger, I have lost my finger — I will have my finger.

Og nu er han blit forbundet — Pekefingeren paa sin Plads. All right — foreløbig da.

* * *

Reisen gik godt.

Trygge, rolige Forhold i Norge. Arbeidsfred og omsorgsfulde Slegtninger.

Men — det blev Høst, sort Høst og Regn, og Rom lokket med sit gode Klima og sine Stemninger, der kunde komme til Nytte.

Det rene Letsind at rive Gutten ut fra de stabile Forhold — nu bodde han jo saa godt i Uranienborgveien — Italien — Banditternes og Jordskjælvenes Land og intet Barnekammer!

Og det var let gjort at skræmme os.

Men en fredelig Søndag Formiddag i Oktober viste de norske Forhold sig allikevel ikke saa grundstabile . . . Ovnen rystet, Hængelampen gynget frem og tilbake, og det kjendtes, som Huset i næste Øieblik faldt overende og ned paa Tomten ved Siden av . . . Jeg husker, vi tok Gutten og løp de fire Trapper og ut paa Gaten — uten Hatter. Der gik søn-

dagsklædte Mennesker, der intet hadde merket. De saa paa os, og tænkte vel, det var en Familie, der var grepet av Vanvid.

Imidlertid blev det temmelig kraftige Jordskjælv konstatert.

Uranienborgveien var altsaa en utryg Plet og Norge et hjemsøkt Land, ikke litet farlig at bebo.

Altsaa fristet man Italien — herlige Paaskud.

— — — Vi traf Venner i Kupéen, der skulde av i Moss: — Hvorlangt skal I med den Kroken da? —

— Til Rom.

— Til Rom!

— Ja — det er saa usikkert med disse Jordskjælvene herhjemme nu for Tiden, spøkte min Mand, vi vil nødig utsætte Gutten —

Alt gik godt, indtil vi en sen Aften stod paa Veronas Jernbanestation . . . Ved Porta Nuova er der altid Kludder — og man maa bytte Tog . . . Pludselig tar Gutten Faderens Lorgnet og hiver den med et Glædesskrik i Perronen . . .

Uten Lorgnet — blind.

Altsaa Reservelorgnetten frem. Putsch — den Spøk var øiensynlig morsom — i Perronen med Reservelorgnetten, saa Splinterne føk.

Allikevel kom vi uskadt til Rom. I Kupéen la Arvingen sig til at sove over to Pladse. Begge Ungkarlene passet ham. Fuldt Hus. Nogen Engelskmænd protesterte mod Guttens Frækhet at brede sig paa, men Konduktøren var som alle Italienere bløt og øm like overfor et sovende Barn.

Ah —h— il bambino dorme, non toccarlo —

Like overfor en saa sentimental Romaner gav Angelsakserne sig, og Konduktøren fik to Lire av Guttens Forældre, Ungkarlene var rørt.

I Rom tok vi ind hos Frau Lehmann via frattina 134 like ved piazza di Spagna, Verdens mest solbeskinnede Plads. Frau Lehmann tysk, Manden Italiener. Udmerket Stel. Kan anbefales. Gode Værelser — med eller uten Pensionat, med eller uten Sol.

Ingen, tror jeg, kan servere Morgenkaffen delikatere end Italienerne. Ingen Duk er hvitere, formodentlig Solens Skyld, intet Smør mer velsmakende — formodentlig Koens Skyld og Kaffen og Brødet prima Vare — og først og fremst Humør over hele Brettet.

Men Tredjemanden, der var kommet til siden sidst, forlangte et Værelse *al sole,* helst med Balkon. Ja, kun 7 Maaneder gammel, saa vi paa ham, at han ikke var vant til vor

forrige, beskedne Levemaate . . . Han vilde nok grenet paa Næsen av vort store Taarnværelse i via della vite 11, ikke fundet sig i de 126 tunge Marmortrin, — ikke lukket Øinene for de halvaapne Altandøre, hvorigjennem Tra-Montanaen trak saa livlig . . . Han vilde nok ikke nøiet sig med den beskedne Solstripe, vi ved Eftermiddagstid stundom saa liste ind til os oppe i via Sistina, høit oppe i fjerde Etage — hvor Musene gnaget i Tak og Vægge . . . Det ironiske Smil fra den nye Generation vilde knust os, ydmyget os.

Vi leiet derfor et stort Solværelse med Balkon . . . en steil Trappe førte op til en Terrasse med Slyngplanter og Utsigt over Roms hvite, flate Take . . . Godt Teppe paa Gulvet og solide Stole av Plüsch.

Vi lot likeoverfor ham naturligvis, som om dette var den vante Kost — spilte Komedien godt, trak paa Skuldrene og lot ikke helt fornøiet, — skjønt vi aldrig før hadde tat ind i et godt Pensionat med Piker, der bar Kappe paa Hodet . . . Vi var vant til Vertinder, som vi maatte ha en Batalje med, før de blev skikkelige — først utskjelde Padronaen en Del, saa hun forstod, at vi ikke var *gli*

inglesi (Englændere), som skulde tas ved Næsen.

Den Pike, der opvartet os, het Speranza . . . Hun var storlemmet som et Mandfolk, hendes Stemme Bass. Det beksvarte Haar stod om hende som en Manke. Hun lignet virkelig endel en Hest . . . Hun eiet Kræfter for ti . . . Hun snudde de svære Madrasser, som andre vender paa Hodeputen, og hun tok Gutten i sine Jettearme som en vegtløs Dukke — solid og tung, som han var.

Vi hadde saa saare Bruk for hendes Godhet, og vi indlot os i Passiar med hende. Men det skulde vi ikke gjort. For fra det Øieblik vilde hun helt og holdent overta *il bello piccolino* . . . Hun krystet ham og danset med ham, saa jeg frygtet Kvælning. Jeg prøvet at dæmpe hendes Kjærlighet, men hun overøste os med besværlig Elskværdighet, denne tyranniske Venlighet, for hvilken enhver maa gi tapt . . . Jeg gav ialfald tapt . . . Hendes dype Røst runget i det høie Rum og gav Ekko i de hvælvete Korridorer.

Speranza bragte os alt, hvad vi behøvet, hun gik ut og ind — Dette var ikke Ung-

karlene vant til, heller ikke Pegasus, som pleiet kun at flyve i Taushetens Rike . . . Nu var der ingen Taushet længer, intet Hensyn, — og vi maatte finde os i alt og takke til . . . bukke og skrape og takke —

Snart banket hun ikke længer paa . . . Picchinino gav fri Adgang. Ja, hun kaldte ham med alle Kjælenavne . . . hele Nabolaget maatte se ham . . . Heller ikke Nabolaget banket paa Døren . . . De bragte jo sure Appelsiner og lækre Saker til den lille Tyrannen, der endnu kun nød *latte naturale* . . . Men Nabolaget ropte og lo: — Oranger er forfriskende, sa de, og stak Surheten imellem de syv smaa Melketænder.

Situationen truet med at bli uholdbar, saameget mer som det faldt ind med Kulde og Regn og Frostnætter . . . Hvor blev der av de varme Luftninger fra Syd . . . Picchinino frøs, og vi frøs og følte Angst for ham.

Men en Dag skinnet der endelig Sol paa Terrassen . . , Humøret steg hos Speranza . . . Da var der ingen Bøn længer. Picchinino skulde paa Taket og drikke Sol, bade sig i Sol . . - Og Valkyrien tok ham i sine vældige Arme, og tilveirs bar det — opover den smale Trappe — den ulykkelige, ømme

Moder efter . . . Hun vil da ikke endnu høiere . . . Joda, opover Vindeltrappen til den næste Terrasse — Moren efter, snublende i den lange, skræddersydde Kjole — huff!

— Speranza, attenzione!

Men ingen agtet paa Moren, ingen agtet paa Ophavet . . . Ingen.

Speranza lo og husket Gutten frem og tilbake, hun rystet hans fine, lille, nordiske Krop . . . Min Frygt var, at hun vilde føre ham op paa ultima terrazza, hvortil en steil, liten Stige førte . . . Denne Terrasse manglet Gelænder paa den ene Side — dette visste jeg . . . Jeg hadde kikket derop, aldrig vovet mig ad den farlige Stige.

Men Speranza, hun besteg den uten Frygt, — og den stakkels Mor blev staaende ved Stigens Fot, avvæbnet, raadløs — som en helt komisk Figur.

Jeg saa dem deroppe, hvor kun Duerne, Katten og Hønsene færdedes . . . Fjeldvinden blæste friskt, og Speranzas Haar stod om hende.

Jeg forsøkte gjentagende Stigen. Umulig, livsfarlig . . . Jeg ropte, men Stemmen gik mot Vinden, mens denne førte hendes Ord mot mig:

— Der har vi St. Pietrokirken, Picchinino, sa hun, og der er il vaticano . . . Den kjære Leo er død, — vet du det, — du saa ham aldrig, du caro Picchinino, men hans gjennemtrængende Øine holdt en hel Verden i sin Magt, Picchinino . . . Tilsidst hadde den kjære Leo intet Legeme, kun et Hylster, en jordisk Ham, hvori Aanden regjerte — Caro mio —

Og hun slog ut med ene Armen i stor Patos —

Speranza — Spe — . . . Nu var jeg rasende . . . Echo, echo — senta! —

Hun hørte intet.

— Dio, dio, madonna mia . . . Vantroen er over Roma, hvad skal det bli til, Picchinino, naar ikke Madonna og de kjære Helgener længer hjælper os . . . Hvad kan man sætte istedet, *hvad*, spør jeg — hvad!

Og Picchinino stirret paa hende og slet i hendes tjavsete Haar . . . Nulla, nulla . . .

Ordene naadde mig med pinlig Intensitet.

Speranza, viene, ritorna, subito, subito skrek jeg nu av al min Kraft —

Vær ikke bange, sa hun, som hun smilende steg ned ad Stigen, — *jeg* slipper nok ikke Gutten . . . Signora mia, *jeg*, som har slup-

pet en Kat fra Loggiaen her og ned i Gatens Stene! — Oh dio, dio! — Jeg liker at holde til deroppe — og hun saa paa mig — og det var, som hun hadde Lyst at bite mig med sine hvite Tænder av ren dyrisk Jalousi.

Ja, Speranza elsket Gutten og jaget os fra Rom . . . Hun stjal ham hvert ubevogtet Øieblik og hadet mig i Stilhet.

Derfor kom il Picchinino atter over Alperne og tilbake til sin Fødeby Paris, hvor han var indskreven Borger —

Pariser-Billiarden.

Man svinger op i en skjult, liten Gate paa Montmartre.

En grøn Lygt vinker en ind til Billiardens grønne Bord med det nedfaldende, grønne Lys.

Det er litt tidlig endnu. Professeurerne ikke kommet. Man sætter sig paa det lille, amfiteatralske Galleri og forlanger en Café eller en Vermuth Torino for Eks. Den franske Vermuth er litt for tør efter Middagen.

Der staar opslaat Plakater, der fortæller, at den belgiske Champion «den behændigste av alle behændige» skal gi en Opvisning.

Den belgiske Champion. Det kan da ikke være Monsieur Goffard, denne undersætsige, lille Fyr med den svære Haarmanke og de høie Hæler, der virkelig lægger noget av en Alen til hans Vekst . . Denne Professeur, vi hadet forleden Aften, da han tapte vor Tyvefranker

i en Irritation paa Motstanderen . . Midt under Spillet haante han Konkurrenten for dennes Kjevhændthet . . de begyndte at true hinanden, — og mens den kolde, beregnende Franskmand eggedes og vandt med Glans, blev Belgieren nervøs. Og vore Penge gik i en andens Lomme, hvilket er ubehagelig at overvære, høist ubehagelig.

Hvor jeg foragtet ham fra samme Stund. Her under denne Breddegrad viser man sine Lidenskaper, og da han fordristet sig til at tro os dumme nok til endnu engang at sætte ind paa ham, maalte jeg ham paa egte Kvindemaner fra Hælene til Manken med et knusende Smil og en sydlandsk Trækken paa Skuldrene.

Men nu tørres Elfenbenskuglerne med det semskede Skind, man børster Kridtet nøiagtig av Teppet, og den store Billiard paa de utskaarne Ekeføtter staar færdig til Væddekampen.

Unge Lapse, ældre Lapse, engelske Gentlemen og flotte Damer med sine smaa Guldpunge hængende om Halsen indtar sine Pladse og drikker sit Glas Kaffe efter Middagen.

Monsieur Goffard har idag blanke Støvler,

men Hælerne klamper som sedvanlig . . Bonjouren av, og det gaar løs med Carambolage av mange Kugler paa engang. Han carambolerer i en Floshat, paa Halsen av en Champagneflaske. Han tar Garçon'en i Nakken, stikker ham en Snadde i Munden, lægger Kuglen paa Snaddehodet, carambolerer med en Virtuositet og et Humor, som faar en til at glemme hin Tort, da han i en Fornærmelse slængte vor dyrebare Louisdor i Fortabelsens Svælg.

Belgieren blir hyldet, hans Vitser er træffende, og fra nu av er han Billiardens *enfant gaté* . . Hans Konkurrenter blir misundelige, og senere hører man dem — barnagtig nok — kalde hvert et mislykket Støt for «*un Goffard*».

Men nu sættes Penge ind, til den første Match, man snur og vender sin Guldskilling, snur den igjen — hvem skal man vædde paa: — Mr. Carter, Amerikas Champion, Cure eller Verten.

Saa kaster man sit Guld ind i det Gap, hvorfra det sjelden kommer ut igjen.

Se, der sitter de atter de to unge Mennesker — der vover de igjen sine surt fortjente.

Han sitter formodentlig naglet til Kontorkrakken fra Morgen til Aften og tjener knapt 200 Francs Maaneden . . Nu er Summen hævet, og store Tanker om at fordoble den i Løpet av en Time gaar gjennem hans Hode . . Med en uryggelig Tro paa, at Verten maa vinde, sætter han sine Penge ind paa ham.

Men den smarte Amerikaner med den normale Hodeform og de slanke Lemmer, der gir ham et sikkert Herredømme over den store Billiard, — med det skarpe Blik, der sjelden sigter feil, der lynsnart beregner Vinkelen gjennem tre Bandter, er en farlig Konkurrent.

Jeg ser, hvorledes den lille spæde Frue krammer sine Hænder, eftersom Verten gir tapt . . de hvite Kinder gløder av smaa, runde, hektiske Roser . . hun bøier sig fremover, — og der synker noget i hende ved hvert et mislykket Støt, — Øinene blir rørende bedende.

Amerikaneren er iaften i Støt, og Seiren er viss.

De to sætter ind paany . . Hvor ser jeg hende ikke tydelig denne fine Skikkelse, der hun sitter i sin hjemmesydde, snevre Silkekjole med de mange Baand, der paa en flot

Maate skal bøte paa Lapper og Slitage — hendes hvite Hansker er ikke helt rene efter de mange Ganges Benzinvask hjemme, og Hatten er en omhyggelig eftergjort Model.

Hun er som Pariserinden flittig, flink og vinskibelig. Hun gnir sine Øine den tidlige Morgen, naar Vækkeruret kimer — hun skjøtter sit Hus, *son ménage*, og regner og regner for at faa de magre 200 til at strække til Mat, Klær, Sko, Drikke, Hus, Hjem, Egtefælle og Billiard.

Kaminilden sløifes, «det er jo saa varmt og vaarlig allerede», sier hun og hakker Tænder, mens Gardinet blafrer for de aapne Sprækker og vifter iskoldt: — Hvor her er varmt og vaarligt allerede.

Som hun skynder sig, naar han er gaat paa Kontoret eller i Magasinet! — Da tripper hun fra Slagter til Grønthandler, spør paa alt, kjøper knepent og ser bekymret ut.

Han klager over al denne Hverdagslighet, som spreder Uhygge om dem — hun tier, mens Hjerne og Hjerte og Følelser skrumper ind under al den dræpende Økonomi.

Saa var det, at han en Aften bragte femti Francs hjem, som han hadde vundet paa Billiarden. Det lysner op i dem begge, de

aner nye Indtægtskilder, nye Glæder, nye Chancer.

Og nu sitter de der med sine store Illusioner, sine Haab, mens Verten likegyldig røker sin Caporal og leker med deres dyre Guld.

De tapte, hvad de hadde. Men de reiste sig ikke og gik. Ganske stille blev de sittende, — han stirret tomt fremfor sig, hun anklaget ham ikke for Letsind — det hele ramlet bare sammen i hendes lille, trætte Hjerne . . Øienlaagene faldt tunge i . . Hun sov.

Kuglerne ruller, — og Pengene ruller. De spillende, flotte Damer rundt om lar alt, hvad der av Griskhet rummes i deres Sjæle, komme tilsyne i deres Miner — uten Blussel . . De mest smilende, indsmigrende Ansigter forvandles til begjærlige, forvrængte Masker . . Professeurernes Fruer kurtiseres, — de ler støiende og forvirrer sine Mænd, saa Sigtet blir usikkert og Støtet slapt, — der opstaar Jalousi, Ærgjerrighet, der kastes Haansord og eggende Blikke . . Den Tapende foragtes, utlees, og man drikker med Seirherren.

— — — Regn og Sne utenfor.

Vaate Cigarstumper og halvrøkte Cigaretter, kastet av de Begunstigede i Samfundet, sankes op av disse mystiske, fattige Skikkelser, der ved Nattetide med en Lygt i Haanden streifer langs de store Bulevarder og bøier Ryggen for at sanke, hvad der falder fra de Rikes Bord.

Gav du ham en Penge — eller bare tænkte du saa vakkert og menneskekjærligt. Jeg husker, jeg ialfald altfor ofte gik forbi —

Paris i Sne.

Sneen var faldt en Fot høi.

Ganske usedvanlig.

En Fot Sne, — uhørt! — Tæt, solid, norsk Sne dækket alle Take, la sig ondskapsfuldt over Asfalten og over Sporveisskinnerne.

Ja, hele Paris' Færdsel gik istaa. Det feberagtige Jag fik sin Lammelse, den vanvittige Konkurranse gispet efter Luft.

Paa Grund av den ene Fot!

Seks Graders Kulde.

÷ 6?

Ja, ÷ 6 Grader. Og en Mængde Ofre faldt døde om, slaat av Kulden.

En slik Frost og en slik Sne har man ikke kjendt paa 25 Aar.

Sne i Paris —

Nei —

Ingen Sne i Paris.

For Byen hader Sne, er ikke indrettet paa Sne eller Kulde.

Og dog vet man, at baade Voltaire og Napoleon frøs i dette Land. De frøs bitterlig alle disse Folk. Men de vilde bare ikke være ved det.

Og Franskmændene vil aldrig komme til at være ved det. De vil paany Vinter efter Vinter se overraskede ut, naar Kulden indfinder sig . . . Og den indfinder sig temmelig regelmæssig. De smaa Pariserinder vil for sin Død ikke gaa i solide Støvler eller vasse avsted med Galoger, — de vil heller trippe i sine tynde Sko med høie Hæler og skjælve av Frost, end erkjende, at de lever i et nordisk, meget ublidt Klima.

Ublidt! — Nei, de flagrer avsted i sin indbildte Sommerfugltilværelse og sætter Violer i Brystet. De vil kanske springe indom Kulhandleren og for 40 Centimes kjøpe en Pose Kul og for 10 Øre Ved og bære det hjem under Armen, hjem til den kolde Kamin . . .

Kulde, aldrig i Verden! Den varer ikke. Imorgen indfinder nok Tropens Klima sig.

Sno fra Øst og tætte Snebyger. Det føk og røk og drev sammen.

Vi følte Stemningen hjemlig og søkte ut i Veiret.

Sporvognshestene slet og gled og snublet og faldt og kom sig op igjen! — Passagererne steg ut og hjalp til at skyve paa Vognen, mens Kusken brukte Svøpen og sin martialske Stemme: Huy — Huy—j—j! Vognen kom i Fart — kun et Øieblik Saa stod den bom fast. — Og Hestebenene, tolv i Tallet, gik som Trommestikker paa Stedet Marsj. Dampende og pustende brukte de snille Dyr sin medfødte Godmodighet og Kraft, men sløvt skodde som de var, opgav de snart Kampen.

Hele Boulevarden opover Rækker av stansede Sporvogne og utaalmodige Passagerer, der kikket ut . . . De hadde betalt sine Billetter og vilde frem . . . Men Elementerne dernordfra moret sig med at stanse Storbyens Feberhast . . Ikke alt, man kan faa for Penge, ikke alt . . . Tænk det! — Utrolig.

Først da Hestene blev fraspændt, gav Passagererne sig. Damerne tok Kjolen over Armen, mens Østenvinden tok Paraplyen. Og Fjærene, de trodsige, modige Hattefjær, viftet og vaiet, og Hatten kom paa Snur.

De smaa, gratiøse Pariserinder gled paa sine høie Hæle, og der eksisterte ikke længer en Kavaller blandt Herrerne. Disse frøs og løp avsted med opbrettede Kraver og vaate Lakstøvler . . De hyttet sig selv og sin dyrebare Person samt sin nye Hat.

Sneen føk og drev . . Vi gik avsted mot Veiret . . Se, se, en av de gammeldagse Omnibusser veltet . . . Herrer og Damer i Klynger . . forpjuskete Haner og druknede Høns. Al Elegancen overende, — og Floshatten i Rendestenen.

Hurlumhei, hvor vi kom. Hyl og Spektakel og Skjend fra de sinte Kuske og de endnu arrigere Handlende, som mistet sin Nytaarschance.

Et helt Tog av Kulvogne drog ivei. Det blev kanske ikke nok det, man hadde i Posen under Armen allikevel . . Nei, kunde tænke det. Naar hele Familien samles om Kaminen for at nyde Varmen fra det ene Kulstykke, saa gjælder det at faa Fyr i ett til, mens Blæsten staar ind gjennem de gisne Ruter.

— — Fraspændte, forlatte Høvogne eller Høberge saaes i Gaterne, et svært Læs med levende Grise, de bar sig ynkelig i Kulden — og tilskadekomne Drosker.

Det blev en Fallitens Dag for alt, hvad Hest het i Paris . . Otte hundrede av de snille Taalmodsdyr med de fromme, troskyldige Øine maatte næste Dag slagtes, syke og overanstrengte.

Men Autoer og Automobiler holdt Stand. De feiret en stor Triumf over de firføttete, gammeldagse Trækdyr.

— Men Gatefeierne, hvor var de henne? Streik, Streik . .

Og Sneen føk. Man fik feie hver for sin egen Dør . . Og bevæbnet med almindelige, uselige Feiekoste prøvet alle som en at maake væk . . Men Sneen var norsk den, tung og stridig . . Der maatte andet Redskap til . . Og de slog Bretter sammen og skjøv paa . . Forgjæves . . Seks Graders Kulde . . hvor vilde man hen . .

Og alle Nytaarsboderne maatte lukke, slukke . . Men først, efterat Sælgernes Ben og Hænder var stivfrosne trods det lille Fyrfat under Benene og den lille Krukke med Trækul mellem Hænderne.

Hvem vilde vel stanse op i denne Sno og spille paa Tombola eller bese Flyvemaskiner og oppustede Nytaarsgrise! . . Selve Sibiriens Kulde . , Den jog Folk i Hus.

Tilsidst var der ganske øde og tomt — det vilde Handelsliv stod i Stampe.

Kun en liten norsk, fireaarsgammel Gut vilde ikke under Tak. Han kastet Snebold med bare Hænder, jublet og baste i Sneen og vakte stor Munterhet. Den eneste, som ikke frøs i hele Paris.

Sne! — det var ganske anderledes morsomt end alle de tusen Leker, morsommere end selve Wrights Luftskib, som han virkelig fik se flyve som selve Fuglen over Jorden, — morsommere end «le dirigeable» (det styrbare Luftskib), der med et underligt Sus svævet over vort Hotel i Julen . .

Den nyeste Generation saa paa disse Ting uten større Forbauselse. Man faar den Tro, at intet kunstfærdig lavet helt kan tilfredsstille Menneskesindene . . Der kommer nok den Tid, da Luftskibene har fløiet sig trætte, og Automobilen anses for en kjedelig Sport, der kommer den Tid, da det blir moderne atter at gaa paa sine Ben og søke tilbake til Naturen . . Naturen, den tilfredsstiller, — den trætter ikke Hjernen, — den fornyer og forfrisker og gir det Livsens Humør man bør anskaffe sig her i Verden! Og uten hvilket Livet blir en Ørk.

Og Sneveiret gav os høiere Humør, end Luftskibene formaadde.

Kostelig var det at se, hvorledes Pariserne bar sig ad for at skaffe den Fot Sne væk. Hele Hære av Arbeidsløse blev ansat ved Marchéerne, — og avsted drog de i Trætøfler, utstyret med Spader, Grep og Hakker.

Høie Vogne paa svære, tunge Hjul kjørte frem, forspændt med tre vældige Normandiheste . . Og langsomt drog disse sit ramlende Kjøretøi efter sig gjennem Paris' elegante Gater, — fyldt med den ene stakkels, elendige Fot Sne! —

Paris—Køln.

Nordekspressen Paris—Køln stod færdig til Avgang. Kupeerne blev hurtig fyldt — alle klaget over Mangel paa Plads. Det franske Folk er i enkelte Henseender Kinesere, og Middagstoget 1.55 er helt ut berygtet for sine overfyldte Kupeer.

Der klagedes og brummedes overalt, og man stod klemt derute i de trange Korridorer.

I vor Kupé sat en liten Englænder, paa hvis Haandbagage der stod «cape town», en verdenserfaren Herre. Han hadde med sin Kuffert og Stok optat en Plads foruten sin egen. Alle viste Respekt for den reserverte Plads, man vovet ikke engang spørre. Stokken laa der jo streng og truende. Den Verdenserfarne saa stadig ut av Vinduet, som ventet han nogen.

Da Lokomotivet pep og gjorde sit kraftige

Ryk, trak han paa Skuldrene og med engelsk Akcent sa han: Mon ami n'est pas venu.

Aha . . et utspekulert Verdensfif . . Og den smarte Herre strakte sig velbehagelig over de to Pladse i vor trange Kupé, læste en halv Side av Anatole France og sovnet saa ind i sin Egoisme og i sine utsydde Silkestrømper.

Det varte ikke længe, før der endnu blev to Pladse ledige, og det foregik paa følgende, underfundige Maate . . Ja, man maa uvilkaarlig smile, naar man ser brave, skikkelige Passagerer reise sig og forlate Kupeen, drevet væk av energiske, reisevante Damer.

En Spanier med det snille, barnlige, godhjertede Ansigtsuttryk, som Sydens Folk faar i Vuggegave av Solen, sovnet hurtig av, men blev snart vækket ved sin Sidedames energiske Spørsmaal.

En Dame, en Donna, der taler til en — jo Sydlændingen er Kavaller . . Pariserinden skulde til Weimar, — og det gjaldt Ruten . . Naar man var fremme?

Hvem kunde ane, at hun hadde til Hensigt at plage ham væk fra sit betalte Kupéhjørne.

Spaniolen op med sin Hendschel . . Burde

hun fortsætte inat fra Køln, og naar? — Eller hvis hun overnattet, naar gik saa et Morgentog . . Om han vilde undersøke . . s'il vous plaît . . Men ikke for tidlig, jeg er ingen Morgenfugl, det vil jeg si Dem . . Hun saa næsten bebreidende paa ham . . Og Spanieren strævet og fulgte Pilene opad og nedad i den indviklede Rutebok.

Imidlertid spiste den energiske Dame tre «Tartines» med Skinke og en vældig Appelsin, mens Kavalleren arbeidet ihærdig for hende.

— Man maa nok avsted med Syvtoget — desværre, Madame.

— Syvtoget, jamais de la vie. Nei, mange Tak skal De ha . . Hun haanlo . . . Saa maatte jeg op Kl. 6, tusen Tak. Der maa gaa et senere Morgentog . . Jovist . . . Se nøiagtig efter. Selvsagt! — Latterlig!

En Appelsin til. Den blev energisk skrællet . . . Saa var det bedre at gaa videre inat — men De kan vite, der gaar Tog —

Spanieren svedet over Hendschel, — indtil han pludselig blev rasende . . det gik op for ham, at hun virkelig trodde at ha Ret til at plage ham.

Han reiste sig, rød i Ansigtet og sa med

spansk Patos: Jeg agter ikke at ansættes som Madame's «maréchal de voyage» —

Med disse vegtige Ord forlot han krænket Kupeen.

En, to, tre la Damen sine elegante, smaa Pariserben op paa hans Plads, og med et Lommetørklæde over sit Ansigt sovnet hun ind . . .

Aha — det var hendes Maate. Hun fortalte mig senere, at hun reiste mellem Paris og Køln en Gang i Uken, og hun moret sig med at se sin Sidemand væk, naar hun ønsket det. Hun fortalte mig ogsaa, hvorledes man hurtigst fordriver en Tysker fra Kupeen, naar det er for fuldt . . . Man taler Fransk til ham, og selv om han mestrer Sproget, sier man: Jeg kan straks høre at De er Tysker . . . Da reiser han sig dypt saaret og opgir sin Plads . . . Men vil De smigre ham, saa si: — Ah, De er Pariser! — De skulde se hans brede Smil, og De kan regne paa hans Tjenstvillighet fra samme Øieblik.

Nu dormet alle av, mens Toget jog med 90 Kilometers Hurtighet i Timen. Ni Mil! — Vi Mennesker maa allikevel være i Besiddelse av adskillig Elasticitet, naar man

kan la sig hive fra Paris til Køln fra Koln til Hamburg paa en Eftermiddag og en Nat.

Den ældre Dame likeoverfor mig sat og duppet. Hun hadde sin Pompadur hængende over Armen. Den Pose forekom mig levende. Og ganske rigtig . . . Pludselig hopper en Apekat ut av den — i et Sæt er den oppe i Nettet, hvor den gjør det av med en Silkehat, et Slør og to Par Hansker og farer saa i Lynets Fart over en Parisers vel koifferte Hode.

Han blir rasende: — sacré nom de — man reiser da ikke sammen med Apekatte! — Og oprørt forlot han Kupeen.

Apekatten blev indfanget og puttet ned i Posen . . . Nu var der sandelig blit godt ryddet, — og hver Gang nogen dristet sig til at kikke ind, lot Damen Apekattens ondskapsfulde. menneskelige Ansigt grine imot den paatrængende.

Vi beholdt haardnakket vore Pladse, skjønt vor Sidemand hadde Trøfler i sin Lomme . . . Der er Eksentrikere, der ikke befinder sig vel uten den kvalme Trøffellugt..

Tilsidst maatte vi le. Det var næsten som en Sammensværgelse, og hver av de sammensvorne hadde sin infame Maate at forjage Folk paa.

Toget skar gjennem Landskaperne — og Timerne blev lange.

Jeg sat i et Hjørne, og jeg tænkte paa alle de underlige Mennesker, man altid traf dernede i Paris, — alle de gripende Kunstnerskjæbner.

Malere fra alle Lande, der for at gjennemgaa Akademiet frøs paa de iskolde Rum — en Svenske beskrev det Glashus av et Atelier, han bebodde. Han maatte lave sig enslags Pose av Vat og Uldtepper for ikke at fryse ihjel om Natten — den Pose krøp han ned i og trak den igjen om Halsen . . . Han fortalte med Glød i Stemmen om de mange begavede, svenske Kunstnere, der slet ondt rundt om paa alle disse hjerteløse Is-Atelierer . . . Kunstnere, jovist, disse misundte Folk . . . En av Sveriges nu mest anerkjendte Malere, fortaltes der, manglet 200 Francs. Disse Penge var ikke til at opdrive og blev negtet ham av formuende Slegtninger, der nu snobber sig med Slegtskapet . . . De 200 var ikke til at opdrive, og Kunstneren blev syk og gik i sin Grav. Geniet gik i sin Grav 30 Aar for tidlig. Men ved Begravelsen møtte nok Familien op.

Ja, jeg kjendte en merkelig, betydelig, norsk Kunstner en Vinter i Paris, der maatte staa

Model for at tjene de Penge, Dagen ubønhørlig fordret.

Billede efter Billede dukket frem . . . Vor Nabo paa Hotellet — den lille, nittenaarige Englænderinde, der sammen med en gammel bentør Tante bebodde et trangt, litet Rum, hvor et Piano var presset ind . . . . . Foran dette Piano sat det lille, sky Væsen med sit fine Ansigt Dagen igjennem og sang . . . En spæd, men rørende troskyldig Stemme, der paa Død og Liv skulde utvikles og tjene til Underhold for hende og Tanten . . . Utdannet i Paris, kunde det da hete . . . Elever i Dusinvis — ak, hvilke Fremtidsdrømme!

Stemmen blev svakere og sprødere for hver Dag. Den bentørre stod over hende og pousserte. Og Sangfuglen kvidret saa godt, hun kunde, men Tonerne blev undertiden likesom helt borte — Tanten skjændte, og Fuglen sang, til Taarerne trillet.

Saa opdaget jeg, at de to Stakkarer sultet for at skaffe Sanglæreren Penge. De spiste ikke. Drak kun Te med Kjeks til, disse tykke, engelske Kjeks, der vokser i Munden.

Naar jeg møtte den lille, forsultne Sangfuglen i Trappen, saa smilte hun mot mig med sit unge, straalende Smil, mens hun

hurtig sprang forbi, som gjaldt det at skjule sig inde i det trange Fuglebur og undgaa at tale med nogen.

Nu blev Sangen snart bare til smaa Pip derinde ved Pianoet, og Tanten skjændte, og Fuglen hulket —

Men en Dag gik Graaten over til en høi, skraldende Latter — ja til en næsten hæslig Latter. Den bentørre hyschet, men Sangfuglen lo, lo, lo. — Dette lød ganske uhyggelig.

Vi blev ogsaa om Natten vækket ved denne uartikulerte Latter, der ikke kunde stanses . . hysch, hysch, hysch! —

Saa blev det stilt.

Næste Dag træffer jeg dem begge i Trappen, men da var Fuglen ikke sky længer — samme kolde, høie, skingrende Latter gjenlød i Korridorerne, og Haaret stod pjusket og utfordrende om det lille, ellers saa beskedne Hode.

Om Aftenen hører vi hendes Stemme i Schumanns: «ich kann's nicht fassen, nicht glauben» — med en forbausende Vildskap — og med Graat i Jubelen: «— wie hätt' er doch unter allen, mich arme erhöht und beglückt.»

Med ett slaar hun i Tasterne, og den forfærdelige Latter begynder paany. Og denne Gang var den ikke til at stanse.

Tanten banket forsigtig paa vor Dør. Der stod hun stiv og rystet paa Hodet: — Darling er blit forstyrret, sa hun. Hun river sig i Haaret og er vild.

Og hun betrodde mig, at de intet hadde spist Vinteren igjennem — kun levet av Te og Kjeks. Aldrig en Middag. Aldrig.

Og saa blev da den unge Sangfuglen paa billigste Maate transportert til et Galehus i England. De par hundrede Francs om Maaneden, som var nødvendige til de to fine Damers Underhold, kunde ikke skaffes . . . Ingensteds som i Paris ser man saa mange «*pauvres honteux*», ingensteds ser man heller rikere Utfoldelse av Luksus og Ødselhet — i skjærende Disharmoni.

— — — Det blev varmt i Kupeen, og man aapnet Døren . . En høirøstet Samtale mellem to Svensker trængte ind: — Jaså, Cologne är det samma som Köln, det visste jag inte — jaså, så är kanhända eau de Colognevatten från Köln, jaså, det var mycket interessant at få veta. Eau de Colognevatten från Köln — jaså —

Jeg maatte smile ved Tanken paa en Svenske i samme Hotel.

Det banker en Dag paa Døren.

— Entrez. —

En svensk-amerikansk Stemme: — Förlåt, men hvar har Herrn kjöpt er charmanta Hat?

— Comment — qu'est ce que vous voulez — ah, hvadfalls?

— Jag vilde kun förhöra mig om — inte störa alls — hvar Herrn har kjöpt er charmanta Hat.

— Rue Richelieu prix fixe 10 Francs.

— Tackar. Gomårrån. —

Han forsvandt.

— Temmelig uforskammet, sa jeg.

— Aldrig i Verden. Likefrem Amerikaner. Snil Fyr. Jeg traf saamange av den Slags praktiske Gentlemen derover. Oprigtige, men ikke paatrængende.

Vi hilste, som vi passerte ham senere paa Dagen — han var i sin nye Hat.

Han smilte over hele Ansigtet: — Tackar — 10 Francs, all right — Well.

Endnu et Billede fra det lille Pariser-Hotel trængte sig frem i Sindet.

Der kom en Dag en polsk Grevinde Varenska med sin Kammerpike og sin — Rullestol.

Varenska led av et farligt Hjertetilfælde og var lam i sine Ben. Ellers var den unge Grevinde den livligste av alle . . Hendes Liv var en eneste Feber, en eneste Viljeanstrengelse — hun vilde leve, skjønt hun var dømt . . Hun var reist den lange Vei for at behandles av Verdens mest berømte Hjertelæge . . Naar alt er tapt, gir denne Mand Patienten Haab, rækker det Halmstraa frem, som den Syke griper efter med glødende Kinder . . Hvad sa Lægen, spurte jeg hende.

Han sa: —

— Vil De leve?

— Ja, ja —

— Har De Vilje og Energi, kan De frelses: — Koldt Bad, aapne Vinduer om Natten, hele Dagen i frisk Luft — indta alle Maaltider ute.

— Alt, alt vil jeg gjøre, bare ikke dø, husk, jeg er saa ung.

Vinteren var streng det Aar i Paris, men Varenska blev baaret av to Tjenere op til sit kolde Bad i den aarle Morgenstund — hvor var hun ikke munter i Trappeopgangen, saa de to ellers temmelig uvillige «garçon'er» lo høit. Hun lærte dem polske Uttryk, hun

lærte dem italienske Strofer . . Og bakefter servertes Déjeuner'en i det lille, firkantede Gaardsrum. I Kulden sat hun og spiste sine to varme Retter og en halv Flaske Hvitvin . . Som jeg skyndte forbi for hurtigst at naa vore varme Værelser med den lille Miniaturovn glorød, smilte hun med det vemodigste Smil, saa jeg uvilkaarlig maatte stanse. — Og hun holdt Lovtaler over de franske Læger . . Jeg er reddet, sa hun med den indsmigrende, dæmpede, syngende Stemme, Polakkerne eier . .

Ja, hun skjænket Vin til den italienske Gatesanger, der stundom kom og sang under Frokosten — han sang med en Carusos Patos . . Jeg lyttet ofte fra Gangvinduet . . Mens vi andre frøs og klaget, var der Fest i det noksaa mørke Gaardsrum. Livets graa Prosa visste denne dødssyke, lamme Polakinde at holde ute . . Og hun gymnastiserte med de magre Arme og opbød alt, hvad hun eiet av Kræfter. Saa trillet hun hele Dagen rundt i Kvarteret i sin triste Rullestol, og om Aftenen sat hun i Portrummet og saa Livet bølge forbi sig i det flimrende Lygteskin. Hun kunde straale ved det mindste Solglimt, og da lød hendes Stemme som

en Sang, som en Hymne til Livet . . Dette temmelig glædesløse Liv, som hun klamret sig til med Haabets Energi . . Det gjaldt at være aarvaaken og ikke et Øieblik slippe Taket i den Redningsplanke, som holdt hende oven Vande . .

Ungdommen i hende kjæmpet mot Dødens brutale Grep — en rørende Feberens Kamp.

Jeg maatte tænke paa Pengenes Magt — uten Penge vilde Varenska formodentlig ligget i sin Grav, — Pengene var Skyld i, at hun aandet og levet midt i Paris' lyse Verdensfærdsel — og den lille Sangfuglen vilde med Penge kanske ha høstet Tribunens Laurbær . . Uten Penge — og Galehuset blev hendes Hjem.

— — En Pipen fra Lokomotivet, et skingrende Signal, og man var ved Grænsen. Alle vak op fra sine Reflektioner, — og Apekatten blev livlig. Det gjaldt at skjule den for Konduktøren. Trods Darwin, trods de nyeste Forskninger regnes nemlig disse Væsener endnu ikke for vore Medmennesker.

— Nu bar det avsted mot Køln, hvor det «äkta eau de Colognevattnet verkligen fabrikeras.» —

Jonas Lies i Berchtesgaden.

Det er Sommerdagen i Berchtesgaden i Bayern.

Høisommerdag.

Solen skinner med sydlandsk Varme over de imponerende Fjelde rundt omkring . . . Man ser Watzmanns Tvillingtoppe rake i Veiret, man ser Hohe Gøhls Tinder og Bræer saa forunderlig nær, at en synes, Gemseflokken maatte kunne skjelnes oppe paa Snebræerne.

— Denne Fjeldby er et Vidunder, sier Jonas Lie. Man skal lete Verden over efter slik aromatisk Luft. For Menneskene lever nu av Luft. Og mine Romaner trænger en slik Ramme av Storhet, mens de skapes —

Og han stirret med sine nærsynte Øine op mot alle de kjendte Fjeldtoppe.

— Og Kveldene glitrer med Sjerner, læg-

ger han til . . . Som et Fyrverkeri i den rene, dypblaa, dunkle Æter . . .

Ja, her var Jonas Lie og Frue i sit Es. De levet, de frydet sig og arbeidet ut Kapitler til sine berømte Bøker, — og drømte Ting, som aldrig blev til. Og de drak offenes Bier paa det gemytlige Neuhaus om Aftnerne og hørte Tyrolerne jodle.

Her hadde Ibsen ogsaa levet. Bodd i samme Hus som Lies.

Ja, hvem kan undres over, at denne katolske, gammeldagse By formaar at sætte Digteres Fantasi i Svingninger!

1600 Fot over Havet — Byen hænger likesom paa Klippen . . . med Utsigt til Alper paa alle Kanter. Underlige, dype, halvmørke Kirker, Gater og Smug, der minder om Kulisser, dramatisk opstillede Kalvarier, og Madonnabilledet paa hvert et Hjørne . . .

Hytter og Jagtslotte om hinanden . . . Hotellerne er fulde, men her er Plads nok. Turister kommer kjørende fra Salzburg eller gaaende med sin Alpestok i Haanden og Edelweiss i den grønne Tyrolerhat eller en Ørneving . . . Og alle glor de iveiret, op mot Tinder og Skar, og Fjeldluften stryker

frisk gjennem Gaterne og skaper høit Humør . . . Nei, ingensteds har jeg hørt Latteren runge som i Berchtesgaden, alt er morsomt — og Bønderne synger og jodler fra Knatterne og fra Kneiperne især: — Steh' nur auf, steh' nur auf, lieber Schweizerbub, steh' nur auf und milch deine Kuh!

Her, hvor Uveir kan smelde og dundre mellem Fjeldene, saa det skralder — og Lyn følger paa Lyn uten Stans — her trives Overtroen ved Siden av en dyp Religiøsitet. . . Naar det rigtig braker løs, da kimer alle Klokkerne i Berchtesgadens Kirker og Kapeller for at splitte Tordenskyen ad ved Lufttrækket . . . Og Bergfolket stemmes til Alvor og tænder den hellige Lampe og mumler sine Bønner med Rosenkransen presset mot Læberne.

Og om Høsten, naar Kreaturerne føres fra Sætrene, er hver Okse, hver Ko utsmykket som Middelalderens Riddere efter ældgammel Skik . . Men har en av Bølingen tat Skade i Sommerens Løp, sløifes al Stas, og slukøret maa den gaa bakefter de andre . . . Takkefest holdes senhøstes i Kirkerne for Dyrene, der er velbjerget i Hus for Vinteren, og Vievand stænkes paa dem.

Lange, kirkelige Processioner med Faner og Musik toger gjennem Byen de store Høitidsdage, og store Høitidsdage er der hver tredje Dag i Berchtesgaden ved Sommertid.

Der gaar ikke en Bonde forbi dig uten at hilse sit «Grüss Gott» . . . Man er som en eneste stor Familie.

Det er vanskelig at skjelne Adel fra Bonde her. De kongelige klær sig i Nationaldragten: Joppen, kort, graa med grønne Opslag, de korte, pudsige Skindbukser med grønne Baand, — nøkne Knær, et Stykke Strømpe midt paa Læggen, bare Ankler og Hosesokker i de tunge Bergsko, beslaat med Nudder og Dobbeltnudder.

Der vandrer Markgreven av Sachsen med sin Grævlinghund i Kjede — hans Jagtslot lyser oppe under en brat Fjeldknaus, og der kjører Hertugen av Weimar med sine vælige Heste . . . Men Meiningernes Yndlingsdyr er to Nordfjordheste, som vækker Opsigt.

Prinsregenten Luitpold indtræffer først paa Høstens Tid, naar Gemsejagterne begynder.

Da klappes disse vakre Dyr sammen, Hjorter, Raadyr, Daadyr og Gems i Hopetal —

Men tilbake til Sommerdagen, den varme Formiddag.

Klokken kunde være henved ti, da Jonas Lies foreslog en Tur til Scharritz Kehl.

Det var sjelden, de tok sig fri en Hverdag om Sommeren, deres bedste Arbeidstid . . . En længere og anstrengende Marsj opover Fjeldsiden — over Stok og Sten og ind paa Stier i ulændt Terræng.

Tre Timers Vandring — men saa naadde man ogsaa helt ind i Fjeldskaret, hvor Sætrene laa — med Bjeldekuer som hjemme, Rømme og nykjernet Smør . . . Helt ditind, hvor Alperosen og Enzian og Arnikaen og den sjeldne Chokoladeblomst gror. Og hvor Bølingen rauter, saa det ljomer mellem Fjeldene.

Øverst oppe i Skaret ligger en evig Snebræ under selve Hohe Gøhls vældige Stenkolosser.

— Bare gaa og gaa og gaa, sa Henrik Ibsen, saa naar man tilsidst dit, man vil.

Vise Ord at følge.

Og vi la ivei vi fire i ivrig Konversation om Ideer og om Naturen omkring. Og snart laa den lille By i Fugleperspektiv under os.

— Man skulde altid se Livet slik ovenfra i Ironi, mente Jonas Lie.

— Sier du det . . . Fru Lie lo og spøkte: nei tak, disse bratte Bakker gaar jeg nødig til hverdags.

— Eller kanske ikke . . . kanske er Naiviteten det bedste i os allikevel, fortsatte han overhørende.

— Begge Dele, blev der svaret.

— End Flyvemaskinen . . . Lie var langt inde i Sfærerne.

— Bare Benene vilde fly litt bedre saa — Fru Lie pustet i Bakken.

— Javist . . . man skal holde sig til Jordskorpen.

— Naa, al Kunst er da en Overdrivelse, kom det fra en Tredjemand, — og Aanden, naa, hm . . .

— Sa du Aanden . . . Au, der traadte jeg feil. Og op paa en skarp Sten. En lumsk Fælde, som naturligvis er lagt ut for min Fot . . . Vi faar nemlig ikke Lov til at tænke. Vi skal forstyrres av alskens Bagateller. Jonas Lie skridtede ut.

— Det kan jeg være med paa, mente Fru Lie . . . Alle spekulerer mer paa Maskiner end paa Lykken. Og Freden . . . Fru Lies

Aandrigheter eiet gjerne en besk Sandhet i sig . . . Og værre skal det bli — alt mer og mer urolig paa vor Klode.

Litt trætte blev de begge i de bratteste Bakker — og da fik Jonas Lie bestandig Hjemlængsel . . .

Og Fru Lie motsa ham, fordi hun visste, at herute med Fædrelandet paa Avstand skaptes Bøkerne . . . ikke derhjemme, hvor man belærte Fantasidigteren om, hvorledes hans Pegasus hadde at løpe. Og hvor stramt Tøilerne burde holdes, — hvor farlige, dræpende Ord som Begrænsning og Avklaring slyngedes ut . . . Farlige og lammende Ord for Kunsten, der netop ingen Grænser eier . . . Ja, hun visste, at de mest norske Sjøstemninger i «Lodsen og hans Hustru» for Eks. var blit til i Rocca di Pàpa utenfor Rom i stekende, sydlandsk Hete . . . hun visste, at han midt i Paris' Vrimmel langt lettere skapte Maisa Jons' lille klassiske Skikkelse end hjemme, hvor Modellen bodde.

Og vi møtte en Bøling Kjør . . . Nei, se de prægtige Dyrene, — Fru Lie prøvet at avlede Chauvinismen, der vokste uhyggelig, eftersom Kræfterne sank i Jonas Lie.

— Det er nu tyske Kuer det da, bet han hende av.

— Tyske! — Det maa vel komme ut paa ett, — eller gaar denne patenterte Patriotismen over paa Dyrene ogsaa —

— Ja, den gjør det . . Dette var en voldsom Stigning, du . .

— Saa hviler vi. Vi raster under disse svære Granerne . . høiere end vore Mastetrær —

— Langtifra. Damer glemmer saa let Dimensionerne . . Og saa faar man huske paa, at vi hugger dem, saasnart de har naadd en viss Høide og fløter dem avsted — her staar de og gror og skyter i Veiret . . Ingen fossende Elv, som sætter Liv i Tingene, ser du . . nei, den som kunde være med og se Fløterne og Tømmermerkerne derhjemme, det er Liv det . . aanei, man fornegter ikke sin Natur — jeg stammer nu fra Drøilierne jeg, mens dit Vaaben vistnok er hernedefra, — Østerrig eller kanske Italien . . Jeg burde bygget et Hus høit oppe i min egen Bygd — det er Saken.

— Jovist ja . . Fru Lie lo en kort, vittig Latter.

Men nu var vi fremme. Og Jonas Lie

betoges — kanske mest netop han — av sin gamle Alpebegeistring.

Vi stod ret overfor de vældige Berg med Stup paa en 7—8 000 Fot — vi hørte Gemserne pipe deroppe, og Stene dundret ned gjennem Kløfterne, naar Dyrene gjorde sine Sprang i Uren.

Og snart naadde vi Sæteren. Vi satte os i inderste, lille renskurte Sæterkammer og bad om Rømme og nykjernet Smør, — men først og fremst om en Enziandram — den berømte som gamle Brenner Baschtl forskaffet Egnen.

Jonas Lie optok Traaden og talte sig ganske varm — Trætheten gik over og med den Chauvinismen. Ja, du har Ret, man vil binde Fantasten fast til Landeveisstolpen . . Og han fremholdt det merkelige Faktum, at «Trold», hans Hjertebarn av alle Bøkerne, gik mindre godt. Det synes som om Folk ikke har saa let for at følge Fantasien, de vil helst se sine egne Vinduer.

— Jeg tror nu, de heller vil ha Automobiler end Kunst, jeg, sa Fru Lie.

Og Jonas Lie supplerte Tanken — og næsten for sig selv utmalte han et stort Fantasibillede av vor Tids Fænomener.

Og han betrodde os, at han eller de begge arbeidet paa Wulffie & Co. . . Om alt det raatne og forfalskede i Tiden.

*
* *

— Naa, gudskelov, heroppe paa Sæteren fik man ialfald de reale Naturalia — her vet man da, at Smørret er nykjernet og Melken ret fra Kua —

Fru Lie smakte paa Smørret — fy da — jeg mener, det er Margarin jeg.

Nu kom Sæterjenten og sa, at der fandtes ikke Melk, alt var sendt til Byen, men Øll og Kaffe var at faa —

— Og dette hvite Smør, det er vel kjernet heroppe, spurte Fru Lie forsigtig smilende —

— Ach nee, gnädige Frau — det er egte Smør fra Byen —

Wulffie & Co. —!

Saa flyttet vi og vore Idealer og Illusioner slukøret ut paa den nybyggede, moderne Veranda og drak Bier.

— Herlige Fjelde . . Storslagent. — Men Lie var blit litt lav i Humøret, som man blir det efter en slik Marsj: — Jeg længes nu ofte hjem jeg da, hvad du nu sier, længes igrunden

efter at komme mit Publikum nær . . I Kontakt med Hjertet av mit Publikum.

— Jovist . . Men du glemmer alle de dyrekjøpte Skuffelser, — ikke før er du kommet dem nær, saa vet de det bedre end du . . De vet alt bedre . . husker du ikke det? — Og saa flygtet vi igjen ut, hvor Evnen fik Alburum —

Tre Visitkort blev lagt foran Digteren . . Tre ældre Wienerinder ønsket at gjøre den norske, store Poets Bekjendtskap — ach, mein Gott, de elsket hans Bøker og var hans trofaste Læsere . . Og nu vilde de anmode om hans berømte Navnetræk i Poesibøkerne — Om de maatte nærme sig —

— Fy for — Nei, Thommen, dette maa du klare. Jeg taaler ikke se dem. Er man ikke engang her fri for Læserinder.

— Men Fru Lie reiste sig: — Nei, vet du hvad — nu er der da den bedste Anledning til at komme i Kontakt med dit Publikum — Det er jo dit Hjertes Ønske . . Saa betaler jeg imens —

— Huff, men dette vil jeg ikke. Jeg vil være ifred — Yderst ubehageligt —

Jonas Lie pudset først det ene Par Briller,

saa det andet — Fru Lie spillet optat, betalte og snakket med Sæterpikerne —

Jonas Lie befandt sig virkelig alene — alene — da de tre Matroner fra Wien plantet sig ved hans Bord. Det andet Par Briller var endnu ikke pudset —

— Thommen, ropte han, mens han tumlet Poesialbumerne om hinanden — Thommen!

— Ach, ich liebe «Grossvater» am besten — die grosse Psychologie —

— Und ich lese am liebsten —

— Thommen! —

Fru Lie forbarmet sig.

Senere søkte vi alle fire Tilflugt i en Fjeldkløft for at undgaa videre Tilnærmelser av det kjære «Publikum», «Hjertet av Publikum.»

Da det Uveir var over, plukket vi de merkeligste Fjeldblomster — og Lies talte med Vemod om, at de ikke længer skulde naa op paa en av Fjeldtinderne. 60 Aar gamle besteg de begge «Schneibstein», 7000 Fot — og oplevet egenhændig at plukke Dødsblomsten — Edelweiss'en — paa Tindens ytterste Skrænt.

Først da Dagen heldet, vandret vi langsomt,

men sikkert ned i Dalen igjen . . Alpenglühn over alle Tinder —

Øllet smakte vidunderlig paa Gasthauset den Aften — en Seidel kunde der ikke være Tale om, nei mindre end en Mass formaadde ikke stille Fjeldtørsten.

Og Tyroleren sang fra den lille primitive Scene de kjendte Melodier, sang og jodlet:

Will mir einmal ein guter Freund besuchen,
— holerahoh, o hohleraholerahoh —
ich setz' ihm vor die allerschönsten Kuchen
und ein Glass von echt' Champagnerwein.
Und die Seelen schwingen sich
wohl in die Höh — johæ —
und die Seelen schwingen — — —

Med Alpestok.

Vi hadde faat Blod paa Tand. Vi vilde tiltops.

Vi bodde i en Bjergførers Hytte i den ældste Bydel — Nonnthal. Væggene bedækket med tæt Efeu, hvorfra Gemsehorn og mange Gevir stak frem . . Smaa Kranse av Edelweiss, av Arnika, Enzian og Chokoladeblomster omringet den brave Bjergførers Portræt. Han faldt en Sommerdag ned fra Hohe Gøhl . . Han traadte feil paa den farlige Overgang, like før man naar Toppen med de svimlende Stup paa begge Sider — traadte feil der, hvor han saamangen Gang hadde ført Turister helskindet over.

Og den unge Enken sørget. Hun stod i sin Handel hele Dagen, men naar Lemmerne var sat for Vinduerne Klokken ni, gik hun i Andagt hen til Nonnthals Calvarium og knælte for Madonnas Billede . . En Kjerte

holdt hun stadig brændende . . Og der laa den brave Antons Joppe, hans Hat med Ørnefjæren og Alpestokken med Utskjæringer og Inskriptioner . .

Og hun forretter sin Bøn for Antons brave Sjæl —

— — Klokken var ett om Natten, da vi stod op og kokte vor Morgenkaffe. Det tegnet til Klarveir, og vi vilde prøve at naa Watzmanns Top ved Nitiden, før Heten blev for svær.

Jeg husker Klokken ringte to i den ældgamle Pfarrkirke, da vi i raskt Tempo travet avsted . . Man hørte Alpestokkens Jernpig mot Gatestenene.

Maanen lyste pragtfuld. Og Venus steg op mellem Brett og Jenner og tindret staalblaa, elektrisk.

Jeg saa Watzmanns Tvillingspir som et fjernt, uopnaaeligt Maal — 8 300 Fot.

— Deroppe staar disse vore Ben om saa og saa mange Timer.

— Ikke mine. Aldrig i Verden. Det høres ut som en Haan . . Men jeg la ivei . . Brat, brat, men god, trampet Fjeldsti.

Foran os en Mand med et Fat Øll paa Nakken . . Han gaar jevnt og støt i sin

vante, daglige Tralt med Byrden paa Ryggen.

Det var ikke muligt at komme forbi ham . . Han mente nok at naa Watzmannhytten 7 000 Fot, inden Solen randt.

— Hvorfor ikke kløve Øllet, spurte jeg. Det er nok bare de norske Heste, der kan den Kunst, de ungarske, høibente er skapt for Flatlandet. De har saa vanskelig for at gaa ned bratte Bakker. Derfor har alt Kjøretøi en Klamp som Bremse foran de forreste Hjul.

Hytten laa herlig til og tok imot os med Kaffe og varm Bakst — en god Opmuntring før man tok den sidste, voldsomme Tørn.

Illusionen bærer dig, — ja, for man kan snart bli enige om, at Føtterne snart gav sig, hvis det ikke var denne evige Higen inde i en, som driver Legemet avsted, saa man skulde tro sig i Besiddelse av Vinger . . Hold dig fast i Gelænderet, eller du styrter i Avgrunden . . Og du naar den første Top og sætter sidste Kræfter til for at naa den anden. Men den tredje fristes du til at opgi . . Da vokser Ærgjerrigheten, Konkurransen, Modet — og du staar paa øverste Tinde. Et høit Krusifiks er stillet deroppe.

Man syntes næsten, man pligtet at knæle ned foran et saa mægtigt Skue.

Du ser Europas høieste Tinder: Hoch Kønig, Gross Glockener, Gross Venediger, og du ser Ortlergruppen helt ned til Brenner paa den italienske Grænse. Og temmelig nær Übergossene Alm — en Klynge Sætre, der efter Sagnet en Sommer helt blev nedsnedd med Folk og Kreaturer, og siden smeltet Sneen aldrig. Bræen skinte og blinket i tusen Krystaller.

Men pludselig kom en Vindbyge susende over os . . vi forstod ikke hvorfra. Det pep og ulte, og vi blev hyllet ind i Taake . . Vindstøtene hørtes ut, som kom de nede fra de dype, kolde Slukter. Vi la os flate ned, og der gik en Rædsel gjennem Hodet: rent ut fryse ihjel heroppe i Ensomheten. Det hylte fra Kløfternes Huler, Fjeldrøken veltet frem som til uigjenkaldelig Fortapelse, og nogen sorte Ravne basket mot Skydrevet . . Lyn paa Lyn likesom hugg i Klippen, mens det dundret som til sidste Dom.

Vi befandt os inde i selve Skyen. Det var tydeligt.

Men snart lysnet det litt, og vi begyndte Nedstigningen. Fot for fot langs den smale,

nu glatte Kam . . Paa en Avsats sat en Turist, en Østerriger, og dinglet med Benene:
— Kalt, kalt, sa han.

Aa jo, man frøs . . Men den Herre vilde nu tiltops allikevel.

Inde i næste Kløft hang to tyske Studenter over ytterste Skrenten ganske vanvittig uvorrent . . Da, dort, pekte den ene, da hab'n wir gross Glockener . .

— Du irrst dich, gross Venediger ist es . . mein Gott . . du siehst doch Dachstein daunten in Salzburg —

De disputerte og fablet. De saa ingenting i Taaken . . De var svære Karer og Tindebestigere. Ingenting, nei ingenting kunde forskrække dem . .

De spøkte og lo, mens Lynene flammet om dem.

Vi heiste os med stor Forsigtighet ned ad nogen Trin i Fjeldet . . Jo, saamen fandt man ikke ogsaa her Folk. En Fører med to Damer, en Prest og en Engelskmand — alle pustende og hutrende og gjennemvaate.

— Nein, wir trauen uns nicht, wir wagen es nicht —

Og pitch, nye Lyn og øsende Regn.

Det varte ikke længe, før Tinden, Maje

stæten hadde rystet alt Folk av sig. Tinden vilde være alene med sig selv. Alene i egen Høihet.

Det er ikke stort mer at fortælle — vi kom over en Flok Gemser, som satte ut for Stupet, da de opdaget os — og vi oplevet at se Stenørnen og høre Basket av Vingerne. Og vi kom til at tænke paa de to av Grev Arcos Bjergførere, der røvet et Ørnerede for nogen Aar tilbake — de styrtet i Dypet ved et eneste Slag av Hunørnens Vinge.

Regnskyllet drev paa. Snart sat vi i Hytten og tørret Tøiet. Vi kikket op mot Majestæten, — blaaviolet, næsten sort seg Skodden over Uren langs Ryggen.

Og Vinden ulte gjennem alle Sprækker. —

Skuspillerinden.

Det er en Oplevelse av Værdi at ha kjendt Fru Laura Gundersen, dette fine, sterke Kulturmenneske, denne Urnaturens Kraft, der til alle Tider vil staa som den norske Scenes Grundpilar.

Altid har det brændt i mig at gi nogen faa, enkle Træk av hende — bare som en fattig Tak for det Indtryk av hellig Storhet, hun førte med sig. . . . Ja, et Veir av Begeistring og Illusion stod ut fra al hendes høinende, inspirerende Tale. Hun satte Merker.

Først i Fru Gundersens senere Leveaar kom jeg hende nærmere — dengang hun var blit litt svær og tung og melankolsk og temmelig træt . . . Sjelden saa jeg et Menneske, som i den Grad tyngedes av sit Legeme, ja hun formelig slæpte det med sig som en tung Byrde — mens Sjælen lyste indenfor, lyste og skinte i Ungdommens Glød. . . . . Og

altid talte hun om denne Sjæl, der engang skulde blive fri, fri! — Tanken paa det næste Liv optok hende intenst... Og stundom syntes det virkelig, som slet hun i de jordiske Lænker — hun vilde ryste alt det tunge, korporlige av sig.

Ja, hun var evig ung, Fru Gundersen, og hun likte bare unge Mennesker. Hun sa altid: Verden er Ungdommens, de friske Skud eier alene Saften, Evnerne. Men har De ikke lagt Merke til, hvisket hun ironisk, at i dette kolde Land tror man bare paa de Gamle. — Og saa lo hun med sin fine, sarkastiske Latter.

— Gaa en Tur med Siegwart, sa hun, tal om Teatret, prøv at opmuntre ham, — kanske kunde han endnu egges til at gi noget nyt og friskt. For sin Mands Talent og ædle Evne viste hun den dypeste Respekt. Dette fine, kloke Hode, hører jeg hende si, som man ingen Bruk hadde for, — lot man ham ikke i aarevis gaa uvirksom uten en Opgave. De kaldte ikke paa ham, da Ungdommens Kraft endnu var der, — siden ja, men da viste det sig at være for sent ak forsent, — han var blit gammel før Tiden og likegyldig under al Ventingen. Hans faa

Seire var hende en Fryd, — hævet man ham paa Skjoldet, kunde de gjerne trampe paa hende. Hun visste, at hun reiste sig igjen trodsig og uskadt. Mens han fik et Knæk i Ryggen av al Motstand. Hans Talent var jo tungt, men solid og egte, og Feinschmeckere fik et Stykke reel Kunst, ofte midt i al Overfladiskheten.

Laura Gundersen hadde fransk Blod i sine Aarer, hun eiet sydlansk Lidenskap baade i Scenens og Livets Spil. . . Hun kunde elske. . . Der randt fransk Blod i hendes Aarer, ja, — og hun evnet at si en Replik med Ironiens Finesse, og hun kunde gi sin Sjæls Vaande med Størrelse. Hendes sjeldne, store Gudegave krævet ikke flittigt Arbeide, — den lyste, naar hun fik sit Sind stemt i Tragediens Ekstase, den flammet op og betok — men var end den mindste Slappelse tilstede, da eiet hun ingen Humbugens Kunster, der dækket og skjulte over — da var Slaget tapt, helt tapt. Fru Gundersen var ikke flink, ikke smart, ikke smidig — derfor skalv og rystet hun i Kulisserne, før Tegnet blev git, — men i de store Øieblikke stod der en hellig Lue om hendes Skikkelse, — og hendes Linje matte vel kaldes klassisk.

Jeg husker hende en Aften i det lille tarvelige Paaklædningsrum dernede i Kristiania Teater, — hun sat paa sin haarde Træstol og sminket sig under det blaffende, ene Gasblus . . hun skulde spille Hermione i Shakespeares «Et Vintereventyr». De hvite Gevanter hang løst om hendes svære Figur, Ansigtet sminket sterkt, Uttrykket slapt og træt, Øinene gamle, og Rynkerne slettedes ikke ut under Pudderet. . . Saa reiste hun sig og stod færdig foran Speilet. Der var noget næsten uformelig over hende, og man maatte uvilkaarlig tænke: Hvorledes er det mulig, at denne tunge Skikkelse med alle de hængende Draperier skal kunne illudere som den vidunderlige Hermione?

— Gi mig nu mine Østers og min Champagne, sa hun — Fru Gundersens Livseliksir, naar det gjaldt.

Der kom litt mere Liv i Ansigtet, litt mere Spænd i Blikket.

Jeg ser hende gaa tung og sukkende ind gjennem Kulisserne og sætte sig paa en Stol foran Scenens Dør. Ingen forstyrret Fru Gundersen — hun sat der alene og kjæmpet likesom med sin Alder, der saa ubønhørlig hadde lagt sin Tyngsel paa hendes

Skuldre. Hun sat der saa bøiet og saa stille, indtil Kjeldstad gav Vinket. Da reiste hun sig — jeg kan si i al sin spænstige Vælde, og hun aapnet Kulissens Dør med Magt og Ro — Ansigtets Folder glattedes ut i Scenens Lys, og det unge Smil brøt igjennem Alderens Rynker — Gevantet sluttet sig pludselig om en rank Figur, — og hun tren frem for Dommeren som en ung Gudinde, ja, som en ung Gudinde! . . Stemmen lød som en dus Sang, indtil den steg fuldtonende utover. . . Hun satte likesom sit sidste ind og vandt den store Seir. — —

Jeg husker hende ogsaa en kold Aftenstund indunder Nytaar. Vi skulde med Antwerpenerbaaten ned til Paris, og vi pakket. Da ringte det heftig. Jeg lukket op. Der stod Fru Gundersen med en Pakke under hver Arm. . . Dette underlige Blik, mistænksomt og troende, en hengivent helt i et Øieblik, fjernt og kjøligt i næste, gaar aldrig ut av ens Minde.

— Vi pakker —

— Aa, faar jeg Lov at se Eder pakke. . . Jeg vil sitte paa Kufferten. . . Til Paris — om jeg kunde følge med! — Det er noget for mig, flyve ut og fange de Indtryk, den

rike Verden byr paa. Her er «Pommery et Greno» til Reisen.

Tungt havde hun strævet gjennem Sneen i Pilestrædet med Livets Illusion, Champagne, under Armen, — det noble, store Hjerte.

Der blev altid et Hvælv over det Værelse, hvor Fru Gundersen sat.

Disse prøvende, dulgte Talemaater til en Begyndelse, dette fremmede Smil, — saa kunde hun pludselig kaste Mistroens Maske, og intenst hviskende brøt hun ut med al sin opsparte, indestængte Bitterhet mot den Skjæbne, der hadde sat hende — en Rachel! (hendes egne Ord) i et litet Land paa et Fjælebodsteater . . Vittig og skarp var hun i sine Utfald, og hendes sølvklingende Latter kunde lyde saare haansk. Hun lot sig aldrig knække, Fru Gundersen, og hun egget altid til Had mot de smaa Forhold, der ikke gav Plads for store Evner.

Engang ringte jeg paa hos hende i Søgaten.

— Kom ind, var de første Ord, — tror De, der er et Liv efter dette, var de næste, sagt i samme Aandedræt. Tror De, eller tror De ikke, gjentok hun næsten heftig, er der et Liv eller ikke?

— Jovist, baade ett og to. Hvorfor skulde der bare være ett —

Humor gouterte hun altid.

— Vil Fru Gundersen gaa en Tur til Bygdø.

— Nei desværre. Jeg maa læse min Lekse i fransk Grammatik. Tænk Dem, hvor litet jeg kan av fransk Grammatik, sa hun med litt sutrende Stemme. Og her skriver jeg Stil med mange Bommerter. Delingsartiklen lærer jeg aldrig.

Kinderne hang slappe, og Haaret var likegyldig opsat. Men man kunde bare nævne et tændende Ord som Teatret, Roller, Sammenligning med Kræfter derute — Sarah Bernhardt er allikevel en Tigerinde, ikke sandt — i «Phædra» for Eksempel — saa tok det Ild i hende.

— Sarah Bernhardt! — Øinene skjøt lynrappe, hadefulde Ærgjerrighetens Blink, Kinderne fik Farve, og hun løftet sig rank i Veiret . . Hodet kneiste. Hun følte sig selv som en av de store — man maatte bare ikke tro andet . . En Tigerinde! — Stemmen fik Klang. Hun tok Hatten paa og Kaapen, Hanskerne — kom saa gaar vi langt avsted . . Og saa spiser Deres Mand og De Middag hos os — jo De skal, vi drikker Burgunder —

idag slipper I ikke, og saa sender vi Bud efter Sophie — min bedste Ven. (S. Reimers).

Fru Gundersen var Artist. Hun levet i bølgende Stemninger. Men én Ting var hun aldrig: Hverdagens Materialist. Hun arrangerte og stelte til Fest. Hun snublet ikke i alle de jordiske Bagateller. Det bar ogsaa hendes enkle Hjem Præg av . . den lille Stue med Utsigt til Skibene paa Havnen — ingen Overflod, ingen Nips — paa Bordet Bøker og Aviser og Tidsskrifter i Hauger, og franske Grammatiken og Stilebøker og Blyanter. — Og paa Væggene? — Jeg husker bare Kroghs herlige Albertinebillede. Spisestuen mot Gaarden, mørk og trist. Et enormt Skap med Hylder til alle de graa Rollebøker . . Alle disse Opgaver, der hadde fyldt de to Kunstneres Liv og git dem noget værdifuldt at leve for . . Solløst var dette Værelse, men der var Krydder under Maaltiderne og høit Humør — Ærgrelser og Krænkelser endte oftest i en befriende Latter . . Og der var ogsaa Stunder, da man blev ganske høitidelig — man syntes at fornemme Suset fra disse to mægtige, pragtfulde Storfugles Vinger, der basket og slog mod Burets Stænger.

Hvad der fyldte Fru Gundersens Sind

de sidste Aar, hvad der slugte al hendes Interesse, var Tanken om Døden . . Altid talte hun om det dunkle Mysterium, om Livet efter dette.

Det var — saa forekom det mig ialfald — som hun ikke fik Ro for Evighetsspørsmaalet. Det trængte paa, det forfulgte hende, — og man merket snart, at hun talte helst om disse religiøse Ting. Alt andet blev hende fjernt, uvedkommende . .

Fru Gundersen førte aldrig en almindelig Samtale med slitte Fraser og utbrukte Almensætninger, hun jattet en ikke efter Munden eller smilte forlorent og selskabelig elskværdig.

Nei — hun la hele sin brede Natur paa Bordet straks. Man visste, hvor man hadde hende. Derfor faldt det hende saa ganske naturlig at tale om Døden og det næste Liv.

De kloke, tvilende Øine kunde pludselig bli store og barnlig troende . . Hun vilde tro, tro ganske fromt og enfoldig — uten Reflektion: — Deroppe var det større at leve, der vilde Vorherre gi hende de store Livsopgaver . .

Aa, jeg synes, jeg endnu kan høre hendes Stemme, naar hun sa: — Først da, efterat Hammen er faldt av os, først da faar Aan-

den frit Spillerum . . Aanden . . jeg forsikrer Dem, jeg føler den, som ligger den bunden — i Lænker herinde! —

Møtte hun i slike Øieblikke tvilende Miner, blev hun het, næsten hidsig: — Men kan De da for Alvor tro, brøt hun ut, at dette jordiske, overfladiske Trælleliv er noget, — føler De da ikke, at der er bundne Kræfter i Dem, som venter paa en friere, ædlere Tilværelse . . Tror De da, den mægtige Gud ikke har tænkt sig no' ganske andet med os —

Saa kunde Blikket i et Nu slukne og bli sløret, og Fru Gundersen sukket: — ja, ja, Gud vet, Gud vet — men dette Liv var da ialfald høist miserabelt og en evig Kamp fra Dag til Dag.

Engang ute i Entreen dernede i Søgaten, sa hun til mig — hun stod endda og kjælte den store, stygge Katten, som hun elsket — jeg føler paa mig, at jeg snart skal dø, men det vil jeg si, blir der nogen Mulighet for at kunne gi et Tegn fra det Liv, jeg kommer ind i, saa skal jeg gi det . . Men da gjælder det at agte paa Tegnene —

Nei, Fru Gundersens Livssyn var ikke lyst og naivt, dertil randt der for ædelt Blod i hendes Aarer — og allikevel maa man

undres over, at netop hendes Ord om Kunstneres Kaar i Norge faldt saa bitre, — hun var jo trods alt et av de faa Genier, som helt fra Ungdommen av saa Roser strødd paa sin Vei.

Men hun anskuet Tingene større . . Applausen kunde bringe et Smil frem, ikke mer. Et Smil, fulgt i næste Øieblik av et Skuldertræk . . Hun var ikke forfængelig eller godtroende nok til at ta Massens Applaus for mer, end den betydde . . Hun visste jo, at de samme Hænder applauderte like saa villig og oftest langt villigere de sletteste, tommeste, mest ukunstneriske Præstationer.

Fru Gundersen maa vel sies at ha spillet i sine store Øieblikke like saa sandt og vældig som Sarah Bernhardt . . Men ak, Kristiania Teater nede paa Bankpladsen kunde ikke by alle sine merkelige Kunstens Pionerer andet end smaa Kaar . .

Jeg husker en Aften, da hun hadde spillet Lady Macbeth og spændt sin Bue til det yderste — efter Forestillingen sat hun omklædt i Foyeren med det fattige Utstyr — to blaffende Gasblus, haarde Træstole rundt det ene Bord, hvorpaa utlæste,krøllede Dagens Aviser laa — ikke et illustreret Blad, ikke et

Tidsskrift, ikke et Billede paa Væggene . . To rigtig usselige Speile, foran hvilke Teatrets Skuspillere ikke skulde vokse i Indbildskhet — i det ene blev man for lang og i det andet for bred og saa underlig forkortet . . Der sat hun, træt og ensom og ventet paa ingenting.

Hvor var saa Ekvipagen til den gamle Dame . . Nei, det var fattige Kaar . . tung og besværlig stavret hun avsted gjennem den triste, hverdagslige Gate under Johanneskirken . . Lady Macbeths Skikkelse tegnet sig bedrøvelig i Lygteskinnet.

Sidste Gang vi saa Fru Gundersen — det var i Skumringen i Universitetsgaten — saa hun syk og brutt ut. Og nedtrykt . . Hun gad ikke løfte sin sorte Silkekjole, hun lot den slæpe.

Hun gik likesom mekanisk avsted, stirrende fremfor sig med det gjennemtrængende Blik, Hans Heyerdahl saa vidunderlig har gjengit i Nationalgalleriets Portræt.

Hun stanset os. Og hun sa halvt hviskende og med en let Bæven i den vemodige Stemme: — Det er nok forbi med mig — forbi.

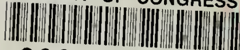
Det var første Gang, jeg saa en Taare blinke i de stolte Øine. —

Johanne Vogt Lie

Kunstnerliv
i Nord og Syd

Gyldendalske
Boghandel
Nordisk
Forlag

LIBRARY OF CONGRESS
0 020 657 300 4